

УРБАНИСТИЧКА РЕВИЗИЈА ЗА ОПШТИНА ВАЛАНДОВО

Изработил:

Глигорије Џилвиџиев

Валандово, 2021

Содржина

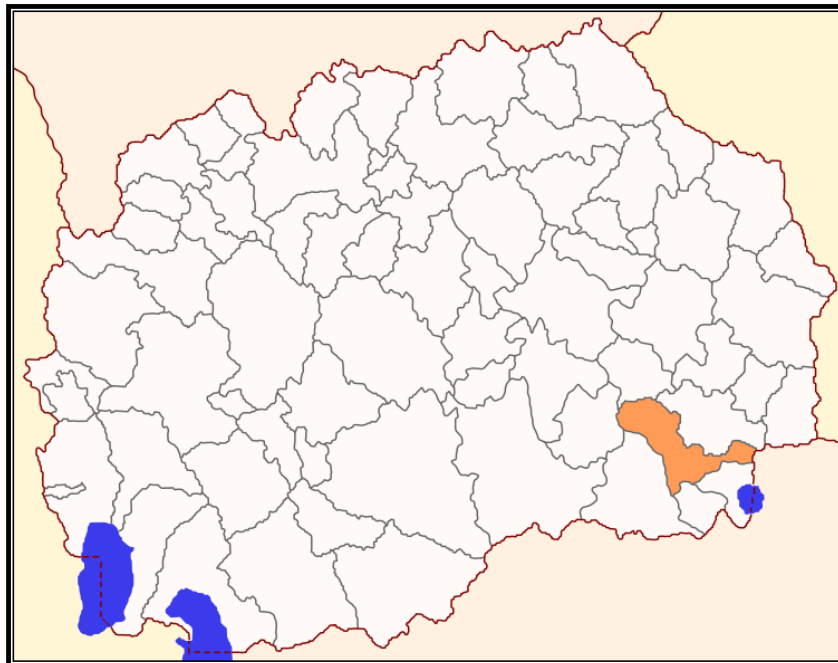
1	Регионално опкружување.....	3
1.1	Регионална економија и граници на околината на општината.....	4
1.2	Демографија.....	9
2	Урбанистичка поставеност и организација на општина Валандово.....	12
2.1	Зафатеност на земјиштето.....	12
3	Трендови и проекции на население	13
4	Економија	15
4.1	Локална патна инфраструктура и домување.....	16
4.2	Земјоделство.....	18
5.	Услуги, средства и одржување	24
5.1	Општински средства.....	30
5.2	Работи за одржување.....	32
6.	Недостатоци и потреби	33
7	Проекти за урбан развој, завршени, во тек и идни проекти.....	34
8	Предложени проекти, избор и консултации	36
8.1	Преглед на процесот на консултации.....	36
8.2	Критериуми за квалификување и за приоритет на проектите.....	40

1 Регионално опкружување

Валандовската Општина е сместена во југоисточниот дел на Република Северна Македонија. Го зафаќа просторот помеѓу $41^{\circ}14'$ и $41^{\circ}28'$ с.г.ш и $22^{\circ}23'$ и $22^{\circ}45'$ и.г.д со просечна надморска височина од 226 метри. Општината целосно е сместена во Валандовската Котлина која се наоѓа помеѓу планините Беласица, Градешка Планина, Плавуш, Погана, Кожуф и Марјанска Планина.

Со новата територијална поделба од 2005 година Валандовската Општина граничи со општините: Гевгелија, Богданци, Дојран, Струмица, Конче и Демир Капија, додека со еден мал дел од осум километри, ја определува државната граница помеѓу Република Северна Македонија и Република Грција. Општинското подрачје зафаќа површина од 331 km², со 11 980 жители од кои само во градот живеат 4 402 (според пописот во 2002 година). Просечната густина на населението изнесува 36,5 ж/km², а во руралната средина 23,4 ж/km².

Сл.1. Местоположба на Општина Валандово

Според релјефот, општината Валандово се дели на два дела: ридско-планински и рамничарски. Ридско-планинскиот дел зафаќа 208 km², и тоа целата северна страна оградена со планината Плавуш, источната страна кон планината Беласица и јужната страна кон Погана. Рамничарскиот дел зафаќа 123 km² и се протега од изворот на Анска Река, на подножјето на Беласица, по целиот нејзин тек, се до нејзиното влевање во Вардар.

Според орографските карактеристики во Општина Валандово преовладуваат рамничарски села, чиј број изнесува 12, додека бројот на ридските села изнесува 4. Рамничарски села се: Пирава, Јосифово (заедно со Калково и Горна Маала), Удово, Балинци, Брајковци, Марвинци, Грчиште, Раброво, Чалакли, Собри, Дедели како и град Валандово кој спаѓа во рамничарски дел, додека пак ридски села се: Прстен, Башибос, Казандол и Кочули.

Низ Валандовската Општина поминуваат патишта што водат кон Струмица. Дојран, Богданци и Гевгелија. По левата страна на реката Вардар, минува Коридорот 10/ Е-75. Сите населени места се поврзани со асфалтирани патишта од IV ред, коишто го поврзуваат селото со градот, како и со регионалните патни правци П-110 (с. Удово-с. Раброво), П-604 (Оранжерији - с. Марвинци) како и локалните патишта со кои општината се поврзува со останатите населени места. Регионалните патишта опфаќаат површина од 46,5 km, а локалните патишта 74,3 km. Општината е оддалечена 26 km од граничниот премин Дојран и 30 km од граничниот премин Богородица, како и 48 km од граничниот премин Ново Село.

Во Општина Валандово се регистрирани 872 правни субјекти, од кои 364 се од трговија на големо и на мало, а 238 се од земјоделството. Останатите 270 регистрирани стопански субјекти припаѓаат на другите стопански дејности: преработувачка индустрија (58), угостителство (36), водостопанство, градежништво (3), сектор за сообраќај, складирање и врски (45) и други.

1.1 Регионална економија и граници на околината на општината

Југоисточниот плански регион постигнува значајни резултати во економијата на Република Северна Македонија. После Скопскиот регион овој регион има најдинамичен раст. Во структурата на економијата застапени се сите стопански сектори од кои најзначајни се: земјоделство, градежништво, трговија, рударство, текстилна индустрија, тутунска индустрија и угостителство. Иако доминира индустријата, исклучително динамичен раст имаат и услугите. Сепак, Југоисточниот плански регион е претежно земјоделско подрачје кој располага со одлични климатски услови за производство на раноградинарски култури, како и свеж зеленчук и овошје.

Во понатамошниот дел се прикажани трендовите на макроекономските показатели, структурата на претпријатијата и показателите за надворешно – трговското работење.

Бруто Домашниот Производ (БДП) е најчесто употребуван показател за утврдување на нивото на економскиот развој на регионите и државите. Во следната табела претставени се: вкупната висина на БДП на Република Северна Македонија и БДП на Југоисточниот плански регион во милиони денари, како и процентот на учество на Југоисточниот регион во вкупниот БДП на државата.

Табела 1. Бруто-домашен производ во Република Северна Македонија и во Југоисточен регион, 2015 – 2019

Година	БДП на МК (во милиони денари)	БДП на Југоисточниот регион (во милиони денари)	Процент (%) на учество во вкупниот БДП
2015	558.954	54.796	9,80
2016	594.795	59.332	9,98
2017	618.106	60.700	9,82
2018	660.878	61.904	9,37
2019	689.425	61.747	8,96
Вкупно	3,122.158	298.479	47.93

Извор: Државен завод за статистика

Од Табелата 1 може да се забележи дека во 2019 година, 8,4% од вкупниот број на жители на Република Северна Македонија што живеат во Југоисточниот регион, создале 8,96% од БДП на државата. Понатаму, споредено со вкупниот БДП на државно ниво, во Југоисточниот плански регион, во периодот од 2015 до 2019 година стапката на раст е помала во однос на растот на националниот БДП (освен во 2016 година), тш процентуалното учество на Југоисточниот регион во националниот БДП опаднал од 9,80% во 2015 на 8,96% во 2019 година. Причините за ова треба да се бараат во намалување на БДВ на секторот Земјоделство кој има значително учество во БДВ на регионот (26,9%), а исто така и во БДВ на секторот на државно ниво (26,0%).

Во 2016 година БДП на државно ниво се зголемил за 6,41% а во Југоисточниот плански регион за 8,28% во однос на претходната година. Во 2017 година, БДП на државно ниво се зголемил за 3,92%, а во Југоисточниот регион за 2,31% во однос на 2016 година. Во 2018 година, БДП на државно ниво се зголемил за 6,92%, а во Југоисточниот регион за 1,98% во однос на 2017 година. Во 2019 година, БДП на државно ниво се зголемил за 4,32%, а во Југоисточниот регион се намалил за 0,25% во однос на 2018 година. Во 2019 година БДП на Југоисточниот регион се зголемил за 12,7% во однос на 2015 година. За истиот период БДП на државно ниво се зголемил за 23,3%.

Според податоците на Државниот завод за статистика, во 2019 година, најголемо учество во БДП на Република Северна Македонија има Скопскиот регион со 43,2%, потоа следува Пелагонискиот регион со 11,3%, Југоисточниот е трет со 8,96%, додека најмало учество има Североисточниот регион со 4,8%.

Бруто домашниот производ по жител се добива кога вкупно пресметаниот бруто домашен производ на ниво на држава ќе се подели со вкупниот број на население во државата односно во регионот. Во следната табела е прикажан БДП по жител на ниво на Југоисточен плански регион и на државно ниво.

Табела 2. Раст на БДП по жител во МК и во Југоисточниот регион, 2015 – 2019

Година	БДП по жител во МК	БДП по жител во Југоисточен регион	Индекс
2015	269.996	315.717	116,9
2016	286.995	341.870	119,1
2017	297.954	349.905	117,7
2018	318.309	357.072	112,2
2019	331.982	356.765	107,5
Вкупно	1,505.236	1,721.329	573,4

Извор: Државен завод за статистика, макстат база

Најголем раст се забележува во 2016 кога БДП по глава на жител во регионот пораснал за 26.153 денари во однос на 2015 година. Во периодот од 2016 до 2018 година, БДП по жител во Југоисточниот регион има раст за 4,45%, а потоа во 2019 година има сосем мало намалување во однос на 2018 година и практично стагнира. Индексот на БДП по жител на Југоисточниот плански регион во однос со државниот во периодот 2015-2019 година е постојано над државниот индекс, а највисок индекс е остварен во 2016 година (119.1). Сепак индексот на БДП по жител на Југоисточниот

регион бележи континуирано намалување од 119,1 во 2016 година до 107,5 во 2019 година. Вредноста на БДП по жител на Југоисточниот регион во 2019 година бележи раст од 13% во однос на 2015 година. Индексите на сите региони се прикажани во Табела 13. Во споредба со просекот на Република Северна Македонија, во 2019 година поголем БДП по жител од Југоисточниот (107,5) имаат само Скопскиот регион со индекс 141,8 и Вардарскиот регион со индекс 109, а по него следува Пелагониски со 103,5.

Табела 3. Раст на БДП по жител, во проценти, 2015 - 2019

Показател	2015	2016	2017	2018	2019
БДП по жител МК	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Вардарски регион	108%	105,3%	103,5%	104,6%	109%
Источен регион	93,9%	92,7%	97,5%	97,7%	96,7%
Југозападен регион	78,9%	77,4%	80,2%	78,8%	78,1%
Југоисточен регион	116,9%	119,1%	117,4%	112,2%	107,5%
Пелагониски регион	96,6%	98,4%	97%	101,7%	103,5%
Полошки регион	45,1%	46,2%	47,2%	46,7%	47,7%
Североисточен регион	60,8%	58,6%	58,5%	57,9%	56,5%
Скопски регион	143,3%	143,4%	141,8%	142%	141,8%
Вкупно	843,5 %	841,1 %	837,5 %	841,6 %	840,8 %

Извор: Државен завод за статистика, макстат база

Сите други региони имаат БДП по жител под просекот на Република Северна Македонија. Во однос на националниот просек, најмал БДП по жител има Полошкиот регион со индекс 47,7. Индексите на сите региони во Република Северна Македонија се прикажани во табелата погоре.

Во следниот Графикон 1 се забележува трендот и динамиката на раст на БДП по жител во Југоисточен плански регион од 2015 до 2019 година.

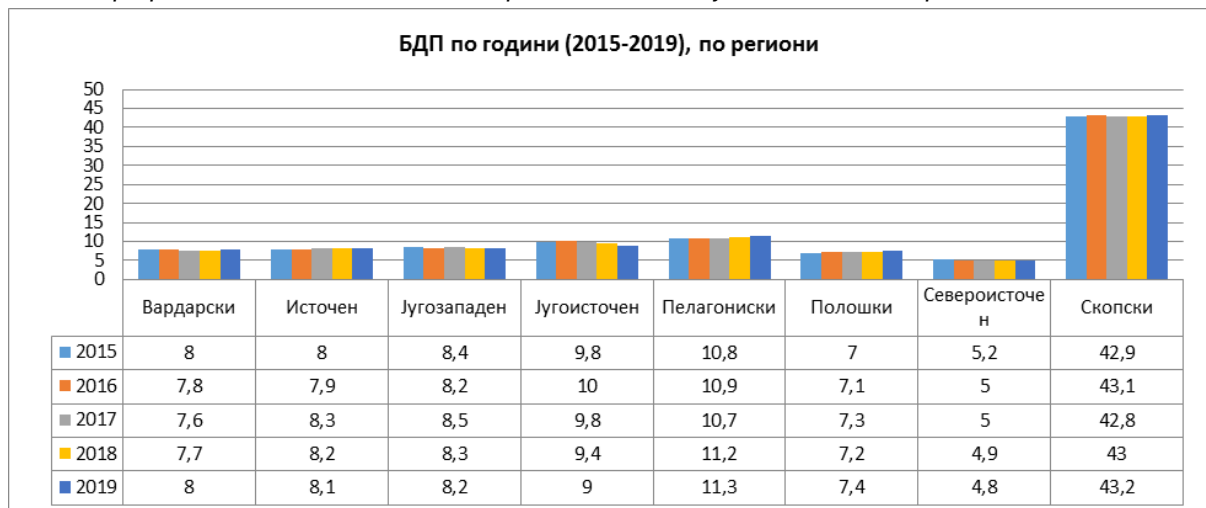
Графикон 1. Износ на БДП по жител во Југоисточен плански регион, 2015 - 2019

Извор: Државен завод за статистика, макстат база

Графикон 2. Учество на БДП на регионите во вкупниот БДП на државата, 2015 - 2019

Извор: Државен завод за статистика, макстат база

Во 2019 година, БДП по жител во Југоисточниот плански регион е 356.765 денари и е далеку повисок од останатите плански региони, а е понизок единствено од Скопскиот регион со 470.876 денари и Вардарски со 361.854 денари. Во периодот 2015 - 2019 година, Југоисточниот плански регион има континуирано трет највисок БДП во споредба со останатите плански региони после Скопскиот и Пелагонискиот регион, што укажува на динамична регионална економија со бројни можности во индустриските и услужните сектори и потенцијал за инвестиции. Тоа исто така укажува дека доколку пред неколку години Република Северна Македонија имаше моноцентричен модел на развој при што Скопскиот плански регион се издвојуваше како движечка сила на развојот, Југоисточниот плански регион со споредбено високиот БДП, ниската стапка на невработеност и зголемениот број на новоотворени претпријатија отвара простор за напредок во економска смисла. Сепак, индексот на БДП по жител на Југоисточниот регион се намалил за 9,4% во периодот 2015 - 2019 година.

Во развојот на севкупната економија на Југоисточниот плански регион, секторот Земјоделство има најзначајно место. Оваа констатација ја потврдуваат податоците презентирани во подолу прикажаната табела според кои најголема бруто додадена вредност (БДВ) во структурата на регионот има секторот Земјоделство (26,9%). Другите три сектори кои имаат двоцифрено учество во регионалната БДВ се секторите Трговија (22,4%), Индустрија (16,8%) и Дејности во врска со недвижен имот (10,7%).

Табела 4. Бруто додадена вредност според секторот на дејноста во Југоисточниот плански регион, во милиони денари, и удел на секторите по години, на регионално ниво, 2015 - 2019

	2015		2016		2017		2018		2019	
ВКУПНО	47.880	100%	51.432	100%	52.610	100%	53.759	100%	53.577	100%
А¹	16.463	34,4%	15.310	29,8%	14.306	27,2%	14.665	27,3%	14.404	26,9%
Б, В, Г, Д²	8.276	17,3%	9.220	17,9%	10.688	20,3%	10.645	19,8%	8.981	16,8%

¹ А - Земјоделство, шумарство; рибарство

Г ³	3.248	6,8%	3.755	7,3%	2.845	5,4%	2.756	5,1%	3.858	7,2%
Е, Ж, З ⁴	8.549	17,9%	9.601	18,7%	11.590	22,0%	11.092	20,6%	11.994	22,4%
С ⁵	299	0,6%	242	0,5%	307	0,6%	604	1,1%	680	1,3%
И ⁶	254	0,5%	259	0,5%	293	0,6%	564	1,0%	316	0,6%
Ј ⁷	4.084	8,5%	4.516	8,8%	4.552	8,7%	5.049	9,4%	5.726	10,7%
К, Л ⁸	750	1,6%	614	1,2%	764	1,5%	747	1,4%	812	1,5%
Љ, М, Н ⁹	3.539	7,4%	4.463	8,7%	4.402	8,4%	4.383	8,2%	4.258	7,9%
Њ, О ¹⁰	2.429	5,1%	3.452	6,7%	2.862	5,4%	3.255	6,1%	2.549	4,8%

Извор: Државен завод за статистика, макстат база

Во 2019 година, во регионот најголемо учество во БДВ има секторот Земјоделство, шумарство и рибарство со 14.404 милиони денари. Сепак, учеството на овој сектор на државно ниво опаднал од 30,3% во 2015 на 26% во 2019 година. Генерално, на ниво на држава секторот Земјоделство, шумарство и рибарство во структурата на БДП на Република Северна Македонија учествува со 9,27% во 2019 година.¹¹ БДВ на овој сектор во Југоисточниот регион бележи континуирано намалување и истата опаднала за 7,5%, и тоа од 34,4% во 2015 на 26,9% во 2019 година. Загрижува податокот дека учеството на секторот во вкупниот БДП на државно ниво во периодот 2015 – 2019 година е намалено за 1,86%. Дополнително загрижува и фактот дека инвестициите во основни средства во овој сектор се намалиле, Една од причините за ваквата состојба е негативниот тренд на извозот од Југоисточниот регион како удел во вкупниот извоз од државата. Потребно е детално да се анализа оваа состојба и да се превземат мерки за одржување на растот на овој сектор кој е основен двигател на економскиот развој во регионот.

Континуиран пораст на бруто додадената вредност во Југоисточниот плански регион од 2015 до 2019 се забележува во следните сектори: Трговија на големо и мало, Информации и комуникации, Финансиски дејности и дејности на осигурување. Во следниве сектори: Индустрија, Градежништво, Дејности во врска со недвижен имот, Стручни, научни и технички дејности, Јавна управа и одбрана и Уметност, забава и рекреација постојат осцилации, меѓутоа генерално трендот е позитивен. Единствено во секторот земјоделство се забележува континуиран пад во БДВ од 12,5% во вкупниот БДВ на регионално ниво во 2019 година.

Убедливо најголем раст на БДВ во периодот има секторот Информации и комуникации кој бележи раст од 2,27 пати во периодот 2015 – 2019 година.

² Б, В, Г, Д - Рударство и вадење на камен; преработувачка индустрија; Снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација

³ Г - Градежништво

⁴ Е, Ж, З - Трговија на големо и мало; Поправка на моторни возила и мотоцикли; Транспорт и складирање; Објекти за сместување и сервисни дејности со храна

⁵ С - Информации и комуникации

⁶ И - Финансиски дејности и дејности на осигурување

⁷ Ј - Дејности во врска со недвижен имот

⁸ К, Л - Стручни, научни и технички дејности; Административни и помошни услужни дејности

⁹ Љ, М, Н - Јавна управа и одбрана; задолжително социјално осигурување; Образование; Дејности на здравствена и социјална заштита

¹⁰ Њ, О - Уметност, забава и рекреација, Дрги услужни дејности

¹¹ Македонија во бројки 2019, Државен завод за статистика стр.24
(<http://www.stat.gov.mk/PrikaziPoslednaPublikacija.aspx?id=27>)

ТСекторот Уметност, забава и рекреација, Други услужни дејности учествува со 12,9% во БДВ на државно ниво во 2019 година. Бруто додадената вредност на овој сектор во Југоисточниот регион пораснала за 4,9% во периодот 2015 до 2019 година.

Секторот Градежништво учествува со 10,1% во БДВ на државно ниво во 2019 година. Бруто додадената вредност на овој сектор во Југоисточниот регион пораснала за 18,8% во периодот 2015 до 2019 година.

Мора да се посвети внимание на активности за стопирање на падот и овозможи понатамошен раст на секторот земјоделство.

1.2 Демографија

Според пописот во 2002 година, Валандовската Општина има 11 890 жители, од кои 6 139 мажи и 5 751 жени. Вкупно има 3 545 домаќинства и 4 050 живеалишта. На територијата на Општина Валандово, 82,7% од населението го сочинуваат Македонци, 11,2% Турци, 5,4% Срби и Роми 0,3%. Густината на населеност изнесува 36,5 ж/км², а во руралната средина 23,4 ж/км². И во двата случаи густината на населеноста во Општината е помала за разлика од процентот на целата држава, оттука се чувствува потребата од популацииска ревитализација на населението, особено во руралната средина.

Според демографските податоци, во периодот од 1994-2002 година, градот Валандово заедно со селата бележи тренд на опаѓање на бројот на населението. Истовремено забележана е и појава на раселување на одредени населби (во 1994 забележани се 11 раселени места, додека во 2002 бројот е зголемен за едно место). Општина Валандово во 1991 година ја сочинувале 20 населени места и тоа: Валандово, Бајрамбос, Балинци, Башибос, Брајковци, Булунтули, Градец, Дедели, Јосифово (со Горно Маало и Калково), Казандол, Кочули, Марвинци, Пирава, Прстен, Раброво, Собри, Татарли, Удово и Чалакли. Во 1994 година Општината ја сочинувале 18 населени места, бидејќи две села (Градец и Болунтули) биле раселени. Во 2002 година во Валандовско биле евидентирани 16 населени места поради раселеноста на селата Бајрамбос и Татарли (еден мал дел од селото Татарли е припоено кон соседното село Чалакли).

Од пописите во 1991, 1994 и 2002 година, може да се констатира дека бројот на семејствата бележи благ пораст. Бројот на домаќинствата во 2002 година во споредба со 1991 година и 1994 година, бележи пораст и тоа за 402, во однос на 1991, и 361 домаќинство во однос на 1994 година. Поинаков е случајот во однос на жителите: во пописната 2002 година, биле евидентирани 11 980 жители или помалку од 280 во однос на 1991 година, односно за 112 жителя помалку од пописната 1994 година.

Табела 5. Преглет на жителите во Општина Валандово од 1991-2002 година

Ред. Бр.	Населени места	1991 год.	1994 год.	2002 год.	мажи во 2002	жени во 2002	По националност		Број на жители проценка 2020 год.
							Македонци во 2002	Други во 2002	
1	Валандово	4418	4357	4402	2214	2188	4279	123	4402

2	Пирава	1808	1839	1844	952	892	1826	17	1844
3	Јосифово	1730	1721	1730	902	828	1266	464	1821
4	Удово	865	886	851	457	394	838	13	851
5	Брајковци	423	424	437	236	201	413	24	437
6	Балинци	338	333	328	178	150	242	86	328
7	Марвинци	524	519	504	262	242	224	280(срби)	504
8	Грчиште	303	286	255	135	120	255	/	255
9	Раброво	267	271	274	139	135	264	10	274
10	Собри	244	250	225	111	114	222	3	225
11	Чалакли	297	277	385	195	190	/	385	385
12	Татарли	121	116	/	/	/	/	/	/
13	Прстен	107	105	68	31	37	/	68	68
14	Башибос	269	201	170	93	77	/	170	170
15	Кочули	109	95	50	30	20	/	50	30
16	Булунтули	5	/	/	/	/	/	/	/
17	Барјрамбос	6	8	/	/	/	/	/	/
18	Дедели	268	252	220	119	101	/	220	220
19	Казандол	154	152	147	85	62	/	147	147
20	Градец	4	/	/	/	/	/	/	/
Вкупно		12260	12092	11890	6139	5751	9830	2060	11981

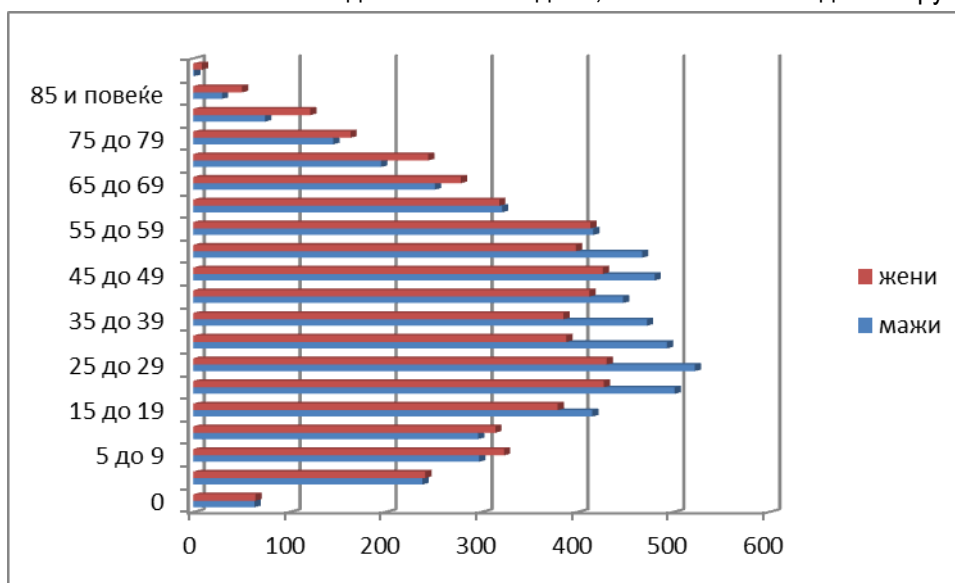
Извор: Државен завод за статистика и проценки на службите во општина Валандово

Во однос на образовната структура на населението постаро од 15 години, 313 жители (3,2%) се без образование, 2 495 жители (25,9%) се со нецелосно основно образование, 2 859 жители (29,7%) имаат завршено основно училиште, 3 416 жители (35,4%) се со средно образование, 235 жители (2,4%) имаат виша школа, 314 жители (3,2%) имаат високо образование, а во Општината има и еден магистар и тројца доктори на науки. Според економската активност, работната сила ја сочинуваат 9 590 жители, од кои 5 434 се економски активни, додека 4 156 се економски неактивни. Во рамките на економски активното население, 3 236 жители се вработени, а 2 198 се невработени. Во структурата на

вработените преовладуваат оние кои се вработени во земјоделството (41,5%), 35,5% работат во услугите и 22,3% се вработени во индустријата.¹²

График 3. Население во Општина Валандово за 2011 година, по пол и по петгодишни групи на возрасти

Извор: Државен завод за статистика

Од График 1 за старосната структура на населението во Општина Валандово може да се констатира дека стапката на учество на зрелото население е најголема. Според поделбата на петгодишни групи на возрасти може да се види дека најбројно е населението од 25 до 29 годишна возраст, додека најмала е бројката од 1 до 4 годишна возраст, со што може да се види дека имаме намалување на бројот на деца. Од горните податоци јасно се воочува дека учеството на младото население бележи опаѓање, додека пак учеството на населението од повисоките возрасни групи се зголемува. Ваквиот тренд на стареење на населението во догледно време може да представува сериозен проблем и да се одрази врз намалување на обемот на работниот контингент и работната сила. Со тоа би се оневозможиле позитивните залагања за стопанска ревитализација на Општина Валандово.

Од вкупно 11 980 жители на Валандовската Општина, може да се констатира дека во најголем број или 9 830 и припаѓаат на македонската националност. Останатите националности кои живеат во Општината се Турците со 1333, Ромите 32, 1 Влав, Срби 639, 1 Бошњак и 54 од друга националност. Во Општината според пописот во 2002 година не е евидентирано Албанско население ни во едно населено место.

Според верската припадност 10 135 жители се христијани со православна вероисповед, 10 се христијани католици, 1355 се муслимани со исламска вероисповед, а 390 се со друга вероисповед или се атеисти.

¹² Државен завод за статистика „Попис на населението, домаќинствата и становите во Република Македонија, 2002

2 Урбанистичка поставеност и организација на општина Валандово

Општина Валандово е распространета на површина од 331 км², со надморска височина од 226 м и спаѓа во најниските општини во република Македонија. Просечната стапка на височина на Валандовското поле изнесува 82 метри.

Според просторно географската положба се наоѓа на југ од Демиркаписката клисура, источно од реката Вардар и западно и северно од планинските ограноци на планините Плавуш и Беласица. Територијално на север се граничи со Општина Конче, на исток со Општина Струмица, на југ со општините Богданци и Дојран, а на запад со Општина Гевгелија.

Поширокото подрачје на градот Валандово се наоѓа на 41°19'0" северно од Екваторот и 22°33'39" источно од почетниот меридијан. Со својот јужен дел се граничи со Република Грција, на исток со Република Бугарија, а на север и запад со Источниот и Пелагонискиот регион.

Согласно податоците од спроведениот Попис на населението во Република Македонија од 2002 годона, Општина Валандово брои 11.890 жители, во 29 населени места : Ајранли, Аразли, Бајрамбос, Балинци, Баракли, Башали Башибос, Брајковци, Булунтули, Вејсели, Градец, Грчиште, Дедели, Ѓулели, Јосифово, Казандол, Кочули, Марвинци, Пирава, Плавуш, Прстен, Рабово, Собри, Татарли, Терзели, Удово, Чалакли и Чештово.

2.1 Зафатеност на земјиштето

Табела 6: Зафатеност на земјиштето во општина Валандово според домувањето и други намени

Населени места	1. Домување					2. Други намени				
	1.1	1.2	1.3	1.4	Σ	2.1	2.2	2.3	2.4	Σ
	Површина - Опслужено домување	Површина - Недоволно опслужено домување	Површина - Нерегулирано домување	Површина на неурбанизирано земјиште (нива, пасишта, ливада, шума и друго)	Вкупна површина-домување	Големи објекти	Дејности	Зелени површини	Патишта - отворен простор	Вкупна површина - други намени
	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха	ха
Ајранли	\	\	\	386,96	389,98	\	\	\	\	\
Аразли	\	\	\	1163,13	1163,13	\	\	\	\	\
Бајрамбос	\	\	\	2230,89	2230,89	\	\	\	\	\
Балинци	\	10,29	20,39	525,85	556,53	0,06	0,10	1,24	2,02	0,07
Баракли	\	\	\	1731,61	1731,61	\	\	\	\	\
Башали	\	\	\	801,47	801,47	\	\	\	\	\

Башибос	\	5,4	\	315,67	321,07	\	\	0,38	\	0,22
Брајковци	\	36,12	\	507,67	606,79	1,04	0,17	2,11	3,58	0,98
Булунтули	\	\	\	685,97	658,97	\	\	\	\	\
Валандово	\	55,18	83,17	1395,22	1533,57	9,34	1,24	0,63	22,52	6,97
Вејсели	\	\	\	189,67	189,67	\	\	\	\	\
Градец	\	\	\	7066,27	7066,27	\	\	\	\	\
Грчиште	\	6,95	15,01	1424,18	1446,14	0,46	\	0,70	2,49	0,34
Дедели	\	5,56	11,65	890,05	907,26	\	0,08	\	2,49	0,38
Ѓулели	\	\	\	568,04	568,04	\	\	\	\	\
Јосифово	55,85	0,3	66,6	1705,19	1827,82	3,94	0,84	0,97	15,19	0,92
Казандол	11,66	\	\	1848,37	1860,03	\	\	0,70	1,87	0,26
Кочули	\	3,57	\	481,63	485,2	\	\	1,71	\	\
Марвинци	\	13,97	19,64	702,27	735,88	0,53	0,20	0,70	4,37	0,79
Пирава	\	37,30	51,24	1349,33	1437,87	1,74	0,11	2,42	12,65	1,15
Плавуш	\	\	\	2262,28	2262,28	\	\	\	\	\
Прстен	\	2,10	\	204,26	206,36	\	\	\	\	0,03
Раброво	\	1,07	25,43	973,73	1000,23	\	\	\	1,98	\
Собри	\	5,99	9,88	751,41	767,28	0,45	0,04	0,09	0,94	0,16
Татарли	\	\	\	468,53	438,53	\	\	\	\	\
Терзели	\	\	\	306,28	306,28	\	\	\	\	\
Удово	\	52,52	\	268,56	321,08	11,91	0,88	4,59	12,22	0,83
Чалакли	\	23,72	\	387,45	441,17	\	\	1,53	\	0,25
Чештево	\	\	\	228,38	228,38	\	\	\	\	\
ВКУПНО	67,51	256,47	303,01	31856,34	32519,78	29,47	3,68	17,77	88,29	13,40

Извор: Катастар и проценка на општината

Информациите наведени во табелата погоре, се извлечени од Катастар на Република Северна Македонија, а според проценка на стручните служби на општина Валандово. Наведените површини во точките 1.1; 1.2; 1.3, изразени во хектари се површините на градежното земјиште, без атарот на населеното место, додека во точка 1.4 е наведена површината на неурбанизираното земјиште.

3 Трендови и проекции на население

Бројот на население според домувањето по населени места, во општина Валандово е според пописот направен во 2002 година. Забелешка: Опслужено домување е домувањето каде населението има целосна понуда на водоводна мрежа, канализациона мрежа, напојување со електрична енергија и изградена патна инфраструктура. Недоволно опслужено домување е домување каде населението има нецелосна понуда на горенаведените услуги, додека пак нерегуларно домување е домувањето каде населението има помалку од 10% од горенаведените услуги.

Табела 7: Број на население по населени места според проценка во 2020 год и тип на домување

Населени места	Население			
	Население- Опслужено домување	Население - Недоволно опслужено домување	Население - Нерегулирано домување	Вкупно население
Ајранли	0	0	0	0
Аразли	0	0	0	0
Бајрамбос	0	0	0	0
Балинци	328	0	0	328
Баракли	0	0	0	0
Башали	0	0	0	0
Башибос	0	0	170	170
Брајковци	437	0	0	437
Булунтули	0	0	0	0
Валандово	4402	0	0	4402
Вејсели	0	0	0	0
Горна Маала	0	0	191	191
Градец (Валандово)	0	0	0	0
Грчиште	0	255	0	255
Дедели	0	220	0	220
Ѓулели	0	0	0	0
Јосифово	1339	0	0	1339
Казандол	0	0	147	147
Калково	0	291	0	291
Кочули	0	0	50	50
Марвинци	0	504	0	504
Пирана	1844	0	0	1844
Плавуш	0	0	0	0
Прстен (село)	0	0	68	68
Раброво	0	274	0	274
Собри	0	225	0	225
Татарли	0	0	0	0
Терзели	0	0	0	0
Удово	851	0	0	851
Чалакли	0	385	0	385
Чештево	0	0	0	0
Вкупно	9110	2154	626	11981

Извор: Проценки во општина Валандово

Според проекциите бројот на население во општина Валандово, не е значително променет во однос на пописната 2002 година. Формирани се и две нови населени места кои не се евидентирани во пописната 2002 година, Горна Маала и Калково, а кои биле внесени во населено место Јосифово. Бројот на население кај останатите населени места службите процениле дека е непроменет. Во табелата има и населени места кои во пописната година нема ниту еден жител, таква е ситуацијата и денеска според согледената ситуација на проценката на службите во 2020 година.

4 Економија

На територијата на Општина Валандово се регистрирани 872 правни субјекти, од кои 364 се од трговија на големо и на мало, а 238 се од земјоделството. Останатите 270 регистрирани стопански субјекти припаѓаат на другите стопански дејности: преработувачка индустрија (58), угостителство (36), водостопанство, градежништво (3), сектор за сообраќај, складирање и врски (45) и други.

Земјоделството како примарна дејност има значајна улога во економијата на Општината. Валандовската Котлина располага со околу 10 000 ha земјиште, од кои 3 350 ha се обработливи површини во приватна сопственост, а 3 250 ha се во државна сопственост. Останатите 3 400 ha се необработлива државна земја.¹³ На подрачјето на Општина Валандово има околу 1 600 семејни земјоделски стопанства. Од вкупно 5 036 хектари користено земјоделско земјиште, 2 350 се со полјоделски култури, 1 810 ha се со лозови насади, 550 ha се со градинарски култури и 227 ha се насадени со овошни насади.

Од полјоделските култури најзастапени се житните, а од градинарските- доматиите, пиперките, краставиците, зелката, бостанот, кромидот, лукот, морковите и др. Лозарството во индивидуалниот сектор е застапено на 830 ha, од кои 639 ha се со вински, а 191 ha се со трпезни сорти. Лозјата во Секторот на деловни субјекти вкупно изнесува 980 ha, од кои 588 ha се вински, а 390 ha трпезни сорти.¹⁴

Овощарството е исто така застапено, а карактеристични се следниве култури: јапонски јаболка (64 ha), калинки (55 ha), смокви (40 ha), модри сливи (17 ha), кајсии (20 ha), ореви (5 ha), киви (3 ha) и др. Сточарството е застапено со: 3 891 грла овци, 2 842 кози, 1 886 свињи, 1 837 говеда, 286 коњи, 12 820 живина и 355 пчелни семејства.¹⁵

Рударство - По затварањето на рудникот за хром кај селото Раброво, во 1967 година, по околу четири децении започната е со експлоатација на бакарна руда кај селото Казандол. Моментално се експлоатира камен за насип, во просечна количина од околу 100 000 тони годишно, а се експлоатираат и одредени количества на песок и чакал.

Шумарство - Со шумите во Општина Валандово стопанисува Шумското стопанство „Саланџак“ од Валандово, како придружница на Јавното претпријатие „Македонски Шуми“. Под раководство на оваа претпријатие се наоѓаат над 24 910 ha шума. Годишниот сечив етат во 2008 година изнесувал 11 000 m³ дрва за огрев. Површината на ново подигнатите шуми во периодот од 2006- 2008 година изнесува 35 ha, или годишно (во просек) околу 10 ha нови шуми.

¹³ Државен завод за геодетски работи (публикација за Општина Валандово од 1 јули 2009 г.) стр.49

¹⁴ Публикација за Општина Валандово, стр.50-51

¹⁵ Подрачна единица на Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство во Валандово (податоци од 2 ноември 2019 г.)

Лов и риболов- Ловот во Валандовското подрачје го организираат Ловното друштво „Орел“ од Валандово и Шумското стопанство „Саланџак“. Бројот на уловениот дивеч за периодот 2003- 2004 година изнесувал: 63 диви свињи, 564 диви зајаци, 37 еребици, 8 фазани, 18 волци и 274 лисици. Шумското стопанство „Саланџак“ има фазанерија за збогатување на фазанскиот дивеч во Валандовското подрачје. Има две ловишта: ловиште „Градец“ и ловиште „Чештаво“. Заштитен благороден дивеч во валандовските ловишта е срната. Риболовот се врши во водите на реката Вардар и Анска Река.

Индустрија- По затворањето на неколку индустриски објекти во времето на транзицијата, индустријата во Општина Валандово не претставува значајна или носечка стопанска дејност. Најзначајни индустриски објекти се текстилните претпријатија (конфекции) во Валандово, Пирава и Јосифово и се на водечко место по бројот на вработени (претежно женската популација).

Во Валандово работат и преработувачки индустриски капацитети со 53 регистрирани деловни субјекти меѓу кои: фабрика за конзервирање на зеленчук и овошје, винарии за преработка на грозјето, млекара, пекара, фабрика за производство на кроасани и др.

Сообраќај- Секторот за сообраќај, складирање и врски е застапен со 45 регистрирани деловни објекти. По изградените регионални и локални патишта во Валандовското подрачје, превозот на патници од населените места го вршат автобусите на две приватни претпријатија „Стефани“ од Пирава и ДПУ „Сечков Компани“-ДОО Валандово.

4.1 Локална патна инфраструктура и домување

Од пописите во 1991, 1994 и 2002 година, може да се констатира дека бројот на семејствата бележи блак пораст. Бројот на домаќинствата во 2002 година во споредба со 1991 година и 1994 година, бележи пораст и тоа за 402, во однос на 1991, и 361 домаќинство во однос на 1994 година. Поинаков е случајот во однос на жителите: во пописната 2002 година, биле евидентирани 14 677 жители или помалку од 649 во однос на 1991 година, односно за 403 жителя помалку од пописната 1994 година.

Табела 8: Вкупен капацитет на станови во општина Валандово

Локација	Вкупно станови	Површина (m ²)	Број на индивидуални домаќинств во становите	Број на членови во индивидуалните домаќинстава
Општина Валандово	4.049	297.847	3.544	11.890

Извор: Државен завод за статистика

Општината Валандово сообраќајно е поврзана со магистралниот пат Е- 75¹⁶(Скопје – Гевгелија); регионалните патни правци Р – 110 (с. Удово – с. Раброво), Р- 604 (Оранжерии –с. Марвинци); како и локалните патишта со кои општината се поврзува со околните населени места.

Во таблите бр. 9 и бр. 10 даден е приказ на регионалните и локалните патишта кои помнуваат низ општината Валандово. Регионалните патишта опфаќаат површина од 46,5 км, а локалните патишта 74,3 км.

Табела бр.9: Регионални патишта во Општина Валандово¹⁷

Нумерирање/ Должина	Делница	Име на делница	Име на патот
Р- 110, Л = 15 км	Р- 110 – 1, Л = 4 км	с. Удово – с. Раброво	с. Удово - с. Јосифово
Р- 110, Л = 15 км	Р- 110 – 2, Л = 4 км	с. Удово – с. Раброво	с. Јосифово – с. Пирава
Р – 110, Л = 15 км	Р – 110 – 3, Л = 3 км	с. Удово – с. Раброво	с. Пирава – Валандово
Р- 110, Л = 15 км	Р – 110 – 4, Л = 4 км	с. Удово – с. Раброво	Валандово –с. Раброво
Р- 604, Л = 18 км	Р – 605 – 1, Л = 8 км	Дојран – Струмица	с. Фурка – с. Раброво
Р – 604, Л = 18 км	Р – 604 – 2, Л = 10 км	Дојран – Струмица	с. Раброво – с. Костурино
Р- 116, Л = 5,5 км	Р- 116 – 1, Л = 2,5 км	Оранжерии – с. Марвинци	Оранжерии – с. Брајковци
Р – 116, Л = 18 км	Р- 116 -2, Л = 0,5 км	Оранжерии- с. Марвинци	с. Брајковци – с. Балинци
Р – 116, Л = 5,5 км	Р – 116 – 3, Л = 2,5 км	Оранжерии – с. Марвинци	с. Балинци – с. Марвинци
Р – 119, Л = 8 км	Р- 119, Л = 4 км	С. Ѓавато – с. Марвинци	с. Марвинци – с. Грчиште
Р- 119, Л = 8 км	Р- 119, Л = 4 км	С. Ѓавато – с. Марвинци	с. Грчиште – с. Ѓавато
Л = 46, 5	ВКУПНО		

Извор: Општина Валандово

Табела бр 10: Локални патишта на Општина Валандово

Нумерирање/ Должина	Делница	Име на делница	Име на патот
------------------------	---------	----------------	--------------

¹⁶ Низ општината минува 8км од овој магистрален пат

¹⁷ Низ должината на наведените четири регионални патишта е само должина која минува низ општина Валандово

Л- 1, Л = 3 км	Л1 – 1, Л = 3 км	„Извор“	Валандово – „Извор“
Л – 2, Л = 2,5 км	Л2 – 1, Л = 2,5 км	с. Пирава – Манастир	с. Пирава – Манастир
Л – 3, Л = 2,5 км	Л 3 -1, Л = 2,5 км	Валндово – с. Пирава	Валндово – с. Пирава
Л- 4, Л = 11,5 км	Л 4 – 1, Л= 4 км	Р 110 – с. Чалкли – с. Башибос – с. Кочули	Р 110 – с. Чалакли
Л – 4, Л= 11,5 км	Л 4 – 2, Л = 5,5 км	Р 110 – с. Чалкли – с. Башибос – с. Кочули	с. Чалкли – с. Башибос
Л – 4, Л = 11,5 км	Л 4 -3, Л = 1 км	Р 110 – с. Чалакли –с. Башибос – с. Кочули	с. Башибос – с. Кочули
Л – 5, Л = 4,5 км	Л 5 – 1, Л = 4,5 км	Р 604 – с. Собри	Р 604 – с. Собри
Л – 6, Л = 1,5 км	Л 6 – 1, Л = 1,5 км	Р 604 – с. Дедели	Р 604 – с. Дедели
Л – 7, Л = 1 км	Л 7 -1, Л = 1 км	с. Чалакли – с. Собри	с. Чалакли – с. Собри
Л – 8, Л = 4 км	Л 8 – 1, Л = 4 км	с. Чалакли – с. Прстен	с. Чалакли – с. Прстен
Л – 9, Л = 12 км	Л 9 – 1, Л = 12 км	с. Башибос – Караула	с. Башибос – Караула
Л – 10, Л = 2,2 км	Л 10 – 1, Л = 22 км	Р 110 – с. Калково	Р 110 – с.Калково
Л -11, Л = 5,5 км	Л 11 – 1, Л = 4 км	Р 116 – с. Казандол	Р 116 – с. Казандол
Л – 12, Л = 2,5 км	Л 12 – 1, Л = 1 км	Р 110 – с. Јосифово – Горна Маала	Р 110 – с. Јосифово
Л – 12, Л = 2,5 км	Л 12 – 2, Л= 1,5 км	Р 110 – с. Јосифово – Горна Маала	с. Јосфово – Горна Маала
Л – 13, Л = 2 км	Л 13 – 1, Л = 2 км	Р 119 – „Исар“ Марвинци	Р 119 – „Исар“ Марвинци
Л – 14, Л = 5 км	Л 14 – 1, Л = 5 км	с. Удово – с. Градец	с. Удово – с. Градец
Л – 15, Л = 3,5 км	Л 15 – 1, Л = 3,5 км	с. Удово – Горна Маала	с. Удово – Горна Маала
Л – 16, Л = 11 км	Л 16 – 1, Л = 4 км	Валандово – с. Честово – с. Казандол	Валандово – с. Честово
Л – 16, Л = 11 км	Л 16 – 2, Л = 7 км	Валндово – с. Честово – с. Казандол	с. Честово – с. Казандол
Л = 74,3 км			

Извор : Општина Валандово

4.2 Земјоделство

Земјоделството како дејност во Валандовско има значајна улога во развојот на економијата. Валандовската Котлина има околу 10 000 ха земјиште, од кои 3 350 ха се обработливи површини во приватна сопственост, а 3 250 ха се во државна сопственост. Останатите 3 400 ха се необработлива државна земја.

Според положбата на земјиштето, површините во Валандовската Котлина се делат на: ридско-планински и рамничарски. Ридско- планинските терени, зафаќаат површина од 20,8 km², или 63% од вкупната аграрна површина во Општината, додека другите рамничарски терени, се простираат на 12,3

km² или зафаќаат 37% од вкупната аграрна површина. Тоа се претежно земјоделски површини по течението на Анска Река (околу 1500 ha) до нејзиниот влив во реката Вардар.

На територијата на цела Котлина има околу 1 600 семејни земјоделски стопанства. Од вкупно 5 593 хектари користено земјоделско земјиште, 2 350 се со полјоделски култури, 774 ha се со лозови насади, 550 ha се со градинарски култури и 227 ha се насадени со овошни насади. Од полјоделските култури најзастапени се житните, а од градинарските- домати, пиперки, краставици, зелката, бостанот, кромидот, лукот, морковите и др. Поголемите количини на градинарските производи и првиот произведен зеленчук се од оранжериите кај Валандово и селото Грчиште. Лозарството во индивидуалниот сектор е застапено на 830 ha, од кои 639 ha се со вински, а 191 ha се со трпезни сорти. Лозјата во Секторот на деловни субјекти вкупно изнесува 980 ha, од кои 588 ha се вински, а 390 ha трпезни сорти. За откуп и преработка на грозјето од винските сорти, како и отпадокот од трпезните сорти во Валандовско се пласира во двете винарски визби (винарии) „Визба Валандово“ и „Маркудов“. Овоштарството е исто така застапено, а карактеристични се следниве култури: јапонски јаболка (64 ha), калинки (55 ha), смокви (40 ha), модри сливи (17 ha), кајсии (20 ha), ореви (5 ha), киви (3 ha) и др.

Сточарството е застапено со: 3 891 грла овци, 2 842 кози, 1886 свињи, 1 837 говеда, 286 коњи, 128 20 живина и 355 пчелни семејства.

Од табелата 2 може да се заклучи дека во 2011 година во Котлината под житни култури имало 703 ha, додека во 2007 година таа површина под житни култури изнесувала 924 ha, со што имаме намалување на површината за 221 ha од оваа култура. Од житните култури кои се одгледуваат во овој регион доминантни се пченицата, пченката, јачменот и 'ржта.

Пченица- За анализираниот период од 2007 до 2011 година може да се види дека најмногу застапена е пченицата со посадени 489 ha во 2007 година, но се забележува континуирано опаѓање на површините под оваа култура. Воочливо е дека во Валандовската Котлина низ сите анализирани периоди дава во просек 1488 тони на пченица, но секако можностите за зголемување се далеку поголеми. Просторот ги има сите природно- географски предиспозиции за поактивно одгледување на оваа култура.

'рж- Промените во начинот на исхрана го измени значењето и вредноста на одредени житни култури. Очигледно е дека во анализираниите периоди 'ржта се повеќе се намалува од групата на житата за сметка на пченицата, а во 2011 година воопшто не е застапена во Валандовско. Во 2007 година од оваа култура имало засадено 13 ha, од кои се добило приност од 17 тони. Во наредните години оваа бројка е се помала, за да во 2011 година немаме засадено ниту еден хектар од оваа култура.

Јачмен- Како житна култура јачменот во Валандовско е застапен на 101 ha за 2011 година. Од анализираниот период може да се види дека имаме намалување на површината под оваа култура од 36 хектари. Доколку се земе приносот од оваа култура може да се види дека оди во нагорна линија. Така што во 2007 година од еден хектар се добиени 159 kg, а во 2011 година од еден хектар приносот бил 3 010 kg. Оваа култура главно се користи како добиточна храна, а се преработува во млиновите во Општините од регионот.

Пченка- Веднаш по пченицата, пченката е најзастапена житна култура во Валандовско. Во 2011 година имало засадено 239 ha површина, од кој се добиле 986 тони пченка. Валандовската Котлина

има поволни климатски услови за одгледување на оваа култура, но и покрај таквите карактеристики од табела 2 може да се види дека површините под пченка варираат. Тоа се должи на откупната цена која ја има оваа култура, а се доведува во прашање и нејзиното исплатливо одгледување во иднина.

Табела 11. Производство на жито во Валандовската Котлина за периодот од 2007 до 2011 година

Култура	Површина-хектари		Принос		Година
	Засеана	Ожнеана	Вкупно во тони	кг по хектар	
Пченица	363	363	1199	3302	2011
	420	420	1472	3504	2010
	495	479	1829	3818	2009
	460	460	1794	3900	2008
	489	489	1147	2345	2007
'рж	/	/	/	/	2011
	1	1	1	900	2010
	6	6	8	1250	2009
	8	8	17	2075	2008
	13	13	17	1285	2007
Јачмен	101	101	304	3010	2011
	127	127	367	2890	2010
	112	112	330	2942	2009
	119	119	340	2857	2008
	137	137	218	159	2007
Пченка	239	238	986	4144	2011
	250	250	1149	4596	2010
	241	241	1013	4201	2009
	259	259	1191	4598	2008
	285	285	1190	4174	2007

Извор: ДЗСРМ, Полјоделство, овоштарство и лозарство, Статистички преглед бр. 584, 621, 654, 680, 711

Благодарение на поволните климатски услови, како и добрите педолошки карактеристики, Валандовската Котлина има извонредни можности за одгледување на градинарските култури. Од вкупно 5592 ha на обработливо земјоделско земјиште, 550 ha потпаѓаат на градинарски култури. Од културите, најзастапени се: зелката 194 ha, бостанот 127 ha, компир 78 ha, кромид 52 ha, пиперки 28 ha, грашок 25 ha, грав 23 ha, домати 17 ha, и др. Дел од овие култури се одгледуваат на отворено, а други во пластеници (оранжерији). Главно се пласираат на домашниот пазар, а дел се наменети за меѓународниот пазар, најчесто во Русија, Чешка, Полска и др. Дел од овие култури како суровина ги користи конзервната фабрика „Дим Комерц“ од Валандово и „Принцип Комерц“ од Давидово.

Табела12: Градинарски култури за периодот од 2007 до 2011 година

Култура	Површина хектари		Принос		Година	Култура	Површина хектари		Принос		Година
	Засае на	Ожне ана	Вкупно во тони	кг по хектар			Засае на	Ожне ана	Вкупно во	кг по хектар	
Компир	78	78	1560	20000	2011	Пиперки	28	28	700	25000	2011
	72	72	1440	20000	2010		29	29	728	25103	2010
	82	82	1640	20000	2009		33	33	817	24758	2009
	75	75	711	9480	2008		23	23	534	23210	2008
	101	101	2109	20881	2007		14	14	345	24643	2007
Кромид	52	51	1530	30000	2011	Зелка	194	197	6895	35000	2011
	50	50	1600	32000	2010		172	172	6111	35529	2010
	48	48	1200	25000	2009		161	150	5904	39360	2009
	45	45	1074	20967	2008		152	94	1997	23774	2008
	38	37	760	20541	2007		143	143	2975	20804	2007
Лук	1	1	10	10000	2011	Домати	17	17	889	51294	2011
	1	1	10	10000	2010		20	20	1038	51875	2010
	6	6	57	9500	2009		18	18	970	55999	2009
	6	6	57	9500	2008		16	16	595	37188	2008
	4	4	38	9500	2007		15	15	550	36667	2007
Грав	23	23	23	1000	2011	Креставици	3	3	95	31667	2011
	28	28	27	968	2010		5	5	192	38400	2010
	37	36	35	979	2009		7	7	305	43571	2009
	33	33	29	964	2008		8	8	365	45625	2008
	35	35	25	717	2007		31	31	1210	39032	2007
Грашок	25	25	66	2625	2011	Бостан	127	127	5080	40000	2011
	28	28	96	3429	2010		121	121	4840	40000	2010
	23	23	79	3435	2009		123	123	3180	25954	2009
	23	23	63	2717	2008		123	123	2960	24065	2008
	27	27	74	2741	2007		114	114	3884	34070	2007

Извор: ДЗСРМ, Полјоделство, овоштарство и лозарство, Статистички преглед бр. 584, 621, 654, 680, 711

Компир - Во периодот од 2007 до 2010 година се забележува намалување на површините под оваа култура, додека во 2012 година имаме повторно мал пораст со засадени 78 ха површина. Просечно по хектар се добиваат околу 20 000 kg. Главно се произведува ран компир (млад компир), кој главно е наменет за домашниот пазар.

Пиперки - Во анализираниот период од 2007 до 2011 може да се забележи дека имаме двојно зголемување на површините. Воедно зголемен е и вкупниот приход на 700 тони. Главно се произведува индустриска пиперка која дел оди во фабриките за конзервирање во Валандово и Гевгелија.

Овоштарството во Валандовско е доста застапено, а се одгледува на 227 ха површина. Во Валандовската Котлина застапени се медитеранските видови на овошје како маслинките, смоквите, калинките кои не се карактеристични за другите региони во Р.С. Македонија. Освен овие се одгледуваат и други овошни култури како сливи, кајсии, вишни, праски, круши, цреши, јаболки и др. Најзастапени се сливите кои се одгледуваат на 15 277 ха површина, потоа кајсиите на 11 949 ха,

вишните на 10 051 ha и т.н. Калинките се застапени на околу 55 ha, јапонската јаболка на околу 65 ha и смоквата на околу 40 ha површина.

Табела 13: Број на овошни стебла и производство на овошје за периодот 2007 до 2011 година.

Култура	Број на стебла		Производство		Година	Култура	Број на стебла		Производство		Година
	Вкупно	Родни	Вкупно во тони	кг по стебло			Вкупно	Родни	Вкупно во тони	кг по стебло	
Цреши	2284	1790	37	20	2011	Круши	3806	3777	119	31	2011
	999	499	15	20	2010		3806	1706	69	40	2010
	534	534	17	32	2009		6486	1836	73	40	2009
	551	541	12	23	2008		1852	1423	38	27	2008
	547	547	9	16	2007		1695	1070	18	17	2007
Вишни	10051	8036	298	37	2011	Сливи	15277	12780	364	28	2011
	8250	875	29	33	2010		13686	10836	351	32	2010
	931	926	15	16	2009		11741	8891	231	26	2009
	889	820	12	14	2008		7915	4656	112	24	2008
	982	862	14	16	2007		4860	4017	92	23	2007
Кајсии	11949	11092	320	29	2011	Праски	4865	4794	144	30	2011
	11604	6040	168	28	2010		4765	4750	143	30	2010
	8049	8049	93	12	2009		5100	5084	154	30	2009
	6040	5306	68	13	2008		5730	5602	163	29	2008
	5700	5240	46	9	2007		5330	5295	127	24	2007
Дуњи	1656	1656	65	40	2011	Ореви	1174	1110	76	68	2011
	1616	1616	64	39	2010		1235	1230	72	58	2010
	1641	1640	49	30	2009		1174	1169	107	92	2009
	1945	1842	53	29	2008		1170	1110	55	48	2008
	1620	1620	42	26	2007		780	780	35	45	2007
Јаболка	3319	3270	197	60	2011	Бадеми	920	906	31	34	2011
	3298	3298	166	50	2010		966	965	28	29	2010
	13486	3486	143	41	2009		886	885	26	29	2009
	3567	3552	59	17	2008		883	882	17	19	2008
	3505	3197	125	39	2007		865	600	11	18	2007

Извор: ДЗСРМ, Полјоделство, овоштарство и лозарство, Статистички преглед бр. 584, 621, 654, 680, 711)

На поголемиот дел од површините, наведените култури се произведуваат на принципот на интегрално и органско производство, односно без употреба или со ограничена употреба на хемиски пестициди и минерални ѓубрива. Иако овие овошки се карактеристични само за овој регион сепак површините под овие насади е мала главно поради ниската откупна цена. Овошките се откупуваат претежно од откупните магацини во Валандово, Брајковци, Балинци, Јосифово, Удово и Миравци и од трговците, кои претежно ги пласираат производите на меѓународниот пазар.

Со зголемување на површините под овошни насади, неминовна е и потребата од отварање и на други откупни центри како и од отварање на фабрика која ќе може да ги преработува.

Во Валандовско, постојат многу добри услови за развој на лозарството. Тоа го овозможуваат климатските прилики, одличните почвени карактеристики, поволната експозиција на теренот, како и

ружата на ветрови. Од вкупно 5 593 ha земјоделска површина, 774 ha потпаѓаат под лозови насади, што е скоро за три пати повеќе за разлика од овоштарниците. Додека само 6 % од вкупните површини под лозови насади во Р.С. Македонија припаѓаат во Валандовска Котлина. Доминантни се винските сорти на грозје, каде водечка сорта е Вранецот. Кај трпезните сорти на грозје последниве години поинтензивно се шират новите сорти кои лесно се вклопуваат во системот на интегрално производство и од овие сорти најзастапена е сортата Молдавија, потоа Блек Меџик, Викторија, Страшински и др. Од трпезните сорти моментално најзастапени се Бело зимско и Валандовски дренак како автохтони сорти на територијата на Валандовската Котина. Винските сорти се застапени на околу 510 ha површина, додека трпезните на околу 230 ha површина што е речиси за два пати помалку.

Табела 14: Број на пенушки винова лоза и производство на грозје и вино за периодот од 2007 до 2011 година

Родна површина во ha	Број на пенушки во илјади		Производство		Преработено грозје од сопствено производство во тони	Производство на вино во илјада литри
	Вкупно	родни	Вкупно во тони	kg по пенушка		
741	1354	1303	14296	11	264	19
741	1383	1257	13727	11	849	18
746	1359	1305	9838	8	230	23
1656	3236	3173	13432	4	282	10
1649	3224	3173	12755	4	437	4

Извор: ДЗСРМ, Полјоделство, овоштарство и лозарство, Статистички преглед бр. 584, 621, 654, 680, 711

Годишно се произведува околу 15 000 тони на грозје. Од преработените вински сорти на грозје како и од отпадот на трпезните сорти се добива околу 270 тони на вино. Главни откупни центри на винските сорти се двете винарски визби, а тоа се „Визба-Валандово“ и „Маркудов“. Поголемиот дел од површините под лозја во општествениот сектор се во сопственост на „Визба-Валандово“, околу 450 ha, што е повеќе од половината од вкупните површини под лозови насади во Котлината. Може да се забележи дека се зголемува бројот на пенушки на лозови насади главно поради неколку причини и тоа: Зголемување на доделеното земјоделско државно земјиште под долгорочен закуп, финансиската поддршка од МЗШВ (Министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство), за подигање на нови лозови насади како и регистрирање на се поголем број на индивидуални земјоделци кои се занимаваат со лозарско производство. Како кај индивидуалните земјоделци така и кај деловните земјоделци се забележува раст на производството и површините под лозови насади главно поради веќе споменатите причини. Трпезните сорти се наменети главно за меѓународниот пазар.

Свој придонес кон развојот на лозарството дава и индустријата, која се занимава со производство на грозје. Како резултат на застапеност на оваа индустрија во Котлината, населението се повеќе се ориентира кон одгледувањето на виновата лоза. Сепак кога ќе се видат податоците дека

поголемата винарија „Визба Валандово“ произведува околу 7 000 000 литри, а помалата „Маркудов“ произведува околу 2 500 000 литри вино, додека вкупното производство е многу поголемо ќе се види дека има можности за зголемување на капацитетите на веќе постоечките винарски визби како и изградба на нова винарска визба. Поголемата суровинска база, која се добива, најчесто завршува во некоја од винариите во Гевгелија или во некоја од винариите во Тиквешката.

Во Валандовско развојот на сточарството се базира врз природната исхрана од ливадите и пасиштата, присуството на фуражни растенија и концентрирана храна. Сепак ливадите и пасиштата се основа за развој на сточарството. Котлината располага со вкупно 2 169 ha на пасишта, што претставува 0,4 % од вкупната површина под пасишта во државата. Пасиштата се најмногу застапени во ридските терени.

Од пописот на земјоделството во 2007 година, Котлината располага со 3 891 грла овци. Кај овчарството може да се забележи дека има пораст во бројот на грла кој во 2003 година изнесувал 2 690. Козите се застапени со 2 482 грла, а говедата со 1 837 грла. Кај овој вид на добиток се забележува благ пораст во бројот на грла, главно поради пласманот на млекото кој во најголем процент го откупува ДПТУ „Вардарец“ од село Удово. Најголемиот број на свињи припаѓа на четири поголеми свињарски фарми, главно со околу 1 890 свињи. Во периодот од 2003 до 2007 бројот на коњи во Валандовско е околу 280. Воедно застапено е и пчеларството со 355 пчелни семејства во 2007 година.

5. Услуги, средства и одржување

Општина Валандово е распространета на површина од 331 км², со надморска височина од 226м и спаѓа во најниските општини во Република Северна Македонија. Просечната стапка на височина на Валандовското поле изнесува 82 метри. Поширокото подрачје на градот Валандово се наоѓа на 41°19'0" северно од Екваторот и 41°19'0" источно од почетниот меридијан. Со својот јужен дел се граничи со Република Грција, на исток со Република Бугарија а на север и запад со Источниот и Пелагонискиот регион.

Според релјефот, општината Валандово се дели на два дела: ридско-планински и рамничарски. Првиот зафаќа 208 квадратни километри (63% од територијата), и тоа: целата северна страна оградена со планината Плавуш, источната страна кон планината Беласица и јужната страна кон Погана. Рамничарскиот дел зафаќа 123 квадратни километри (37%) и се протега до изворот на Анска Река, на подножјето на Беласица, по целиот нејзин тек, се до нејзиното влевање во Вардар.

Рамничарскиот дел на општината, најголемиот дел од населените места се покриени со комунални услуги. Поголемите населени места како што се Пирава, Јосифово, Удово, Балинци, Брајковци, Марвинци и град Валандово имаат комунална услуга за канализација, водоводни мрежи, комунална услуга за јавна чистота, патна инфраструктура и снабдени се со електрична енергија, речиси сите населни места во рамничарскиот дел се во солидна состојба.

Ридско – планински населени места, они кои сеуште имаат жители, имаат добра патна инфраструктура, имаат електрична енергија и водоводна мрежа, и дел од нив имаат и комунални услуги за јавна чистота.

Населените места: Ајранли, Аразли, Бајрамбос, Баракли, Башали, Вејсели, Градец, Ѓулели, Плавуш, Прстен, Татарли, Терзели, Чештево се веќе иселени или имат 2-3 жители, поради што воопшто нема да бидат предмет на разгледување на оваа урбана ревизија.

Во табелата Список на инфраструктура и програмирање на услуги (СИПУ), во делот резултати е следната состојба:

- Густина и домување во општина Валандово е со просечна оценка 1.67, што е реална состојба, со оглед на тоа што општината има огромна територија, а населени места со мал број на население. Според СИПУ табелата може да се забележи дека најлошо рангирани се населено место Казандол, Собри, Раброво, Грчиште, Дедели
- Состојбата на патиштата во општината, и покрај тоа што просечната оценка според СИПУ табелата е 1.74 е сосема солидна. Дobar дел од локалните патни правци во населените места се асфалтирани. Ниската оценка на СИПУ табелата се должи на малиот број на население во општината. Најлошо рангирани населени места според СИПУ табелата во однос на резултатите добиени за патиштата се: Прстен, Кочули, Казандол, Дедели и Башибос.
- Во делот Еколошки и санитарни услуги, населените места со поголем број на жители ја имаат основната инфраструктура, додека останатите населени места особено во ридско – планинскиот дел и населените места со мал број на жители немаат канализациона мрежа, а се покривени со водоводна мрежа и електрична енергија. Во овој дел населените места: Прстен, Башибос, Кочули, Казандол, Дедели, Грчиште, Собри, Чалакли и Раброво се најлошо рангирани според СИПУ табелата. Еколошките стандарди во општината се со просечна оценка од 1,59 што претставува ризик за животната средина.
- Водоснабдувањето и електричната енергија во Општина Валандово е со просечна оценка од 0,29 . Овој резултат се јавува од малиот процент на застапеност во некои населени места како што се: Прстен, Кочули, Башибос, Грчиште, Дедели, Казандол, Собри, Пирава, Удово и Чалакли. Причина за малиот процент е тоа што со овие населени места не стопанисува ЈП Комунален сервис и често се случува да има прекин во водоводната мрежа. Електричната енергија е застапена скоро во сите населени места каде што теренот тоа го овозможува.

Конечните резултати врз основа на Списокот на услуги и програмирање на услуги се дадени во следната табела од каде може да се забележи голема разлика помеѓу рамничарските населени места од ридско планинските населени места во поглед на пристап до суперструктурните објекти и еколошко санитарни услуги. Населението во некои населени места е во константно опаѓање, некои од селата се веќе иселени, а има и села каде имаат по 10тина жители. Поради малиот број на жители, близината на населените места како и пристапот до суперструктурните објекти има населени места кои според катастарската општина се водат како едно населено место, такви се село Калково и село Горна Маала кои се под село Јосифово.

Табела 15: СИПУ табела

	Населени места																
1.Попис	Балинци	Башибос	Брајковци	Валандово	Гришште	Дедели	Јосифово	Казандол	Кочули	Марвинци	Пирава	Прстен	Раброво	Собри	Удово	Чалагли	Вкупно
	1	2	3	4	6	7	8	9	11	12	13	14	15	16	17	18	18
НАСЕЛЕНИЕ	328	170	437	4402	255	220	1821	147	50	504	1844	68	274	225	851	385	11981
ЗАФАТЕНОСТ НА ЗЕМЈИШТЕТО ВО ха	556.53	321.07	606.79	1533.57	1446.14	907.26	1827.82	1860.03	485.2	735.88	1437.87	206.36	1000.23	767.28	321.08	441.17	14454.28
ПРИСТАП ДО ИНФРАСТРУКТУРА	0.60	0.40	0.60	0.83	0.43	0.37	0.77	0.37	0.33	0.60	0.70	0.23	0.53	0.47	0.63	0.43	0.24411765
Локални патишта	0.5	0.3	0.5	1	0.5	0.3	0.8	0.3	0.4	0.5	0.8	0.2	0.5	0.5	0.7	0.5	0.24411765
Водоснабдување и електрична енергија	0.7	0.6	0.7	0.8	0.6	0.6	0.8	0.6	0.3	0.7	0.6	0.3	0.8	0.6	0.6	0.6	0.29117647
Еколошки санитарни услуги	0.6	0.3	0.6	0.7	0.2	0.2	0.7	0.2	0.3	0.6	0.7	0.2	0.3	0.3	0.6	0.2	0.19705882
ПРИСТАП ДО СУПЕРСТРУКТУРНИ ОБЈЕКТИ	0.125	0.125	0.375	0.875	0.125	0.125	0.625	0.125	0	0.125	0.375	0	0	0.25	0.375	0.125	0.11029412
Основно образование	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	0	0	1	1	1	0.35294118
Средно образование	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.02941176
Детски градинки	0	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0.14705882
Здравство	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.05882353
Трговски објекти	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Спортски и младински активности	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.05882353
Култура и рекреација	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	1	0	0	1	1	0	0.20588235
Јавна администрација	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0.02941176
2.ПОКАЗАТЕЛИ																	
Густина и домување	0.58937	0.5295	0.7202	2.87043	0.1763	0.2425	0.99627	0.07903	0.103	0.6849	1.28245	0.3295	0.27394	0.2932	2.6504	0.8727	12.6937834
Патишта	164	51	218.5	4402	127.5	66	1456.8	44.1	20	252	1475.2	13.6	137	112.5	595.7	192.5	9318.4
Еколошки санитарни услуги	196.8	51	262.2	3081.4	51	44	1274.7	29.4	15	302.4	1290.8	13.6	82.2	67.5	510.6	77	7344.6
Објекти	41.00	21.25	163.88	3851.75	31.88	27.50	1138.13	18.38	0.00	63.00	691.50	0.00	0.00	56.25	319.13	48.13	6471.75
3. РЕЗУЛТАТИ																	
Густина и домување	4	4	4	5	2	3	5	1	2	4	5	3	3	3	5	4	1.6764706
Патишта	4	3	4	5	4	3	5	2	2	4	5	1	4	4	5	4	1.7352941
Еколошки санитарни услуги	4	3	4	5	3	2	5	2	1	5	5	1	3	3	5	3	1.5882353
Објекти	2	2	4	5	2	2	5	1	1	3	5	1	1	2	5	2	1.2647059
Краен резултат	14	12	16	20	11	10	20	6	6	16	20	6	11	12	20	13	

Методолошко објаснување:

- Бројот на население е според оценката на стручните служби и од посетата на населението.
- Површината на населените места е изразена во хектари и го опфаќа градежното земјиште на населеното место заедно со атарот.
- Во делот за пристап до инфраструктура, предмет на евалуација се 3 категории на комунална инфраструктура како што е дадено во табелата, така што за секоја категорија дадени се од оценки од 0 до 1 (во зависност од тоа колку проценти секоја категорија е застапена во населеното место, односно пример ако категоријата е застапена со 20%, дадена е оценка 0,2).
- Во делот пристап до суперструктури, предмет на разгледување се 8 категории и истите се оценуваат со 0 или 1, каде 0 значи дека категоријата во населеното место воопшто не е застапена, или 1 ако таа категорија ја има во населеното место.
- Во показатели, имаме 4 категории кои се добиваат на следниот начин:
 - Категоријата густина и домување се добива со делење на бројот на население со зафатеноста на земјиштето во хектари на населеното место
 - Категоријата патишта се добива со множење на бројот на население со коефициентот од локални патишта во делот Пристап до инфраструктура
 - Категоријата еколошки и санитарни услуги се добива со множење на бројот на население со коефициентот од еколошки санитарни услуги во делот Пристап до инфраструктура
 - Категоријата објекти се добива со множење на бројот на население со коефициентите од Пристап до суперструктурни објекти
- Резултатите во СИПУ табелата се добиени на начин што подкатегиите Густина на домување, Патишта, Еколошки санитарни услуги и Објекти се бодувани со бодови од 1 (најниско) до 5 (Највисоко), и тоа:

За густина и домување според показателите:

Од 0.001 до 0.1 = 1

Од 0.1 до 0.2 = 2

Од 0.2 до 0.5 = 3

Од 0.5 до 1 = 4

Од 1 до 1.5 = 5

За патишта, еколошки санитарни услуги и објекти:

Од 0 до 20 = 1

Од 20 до 50 = 2

Од 50 до 100 = 3

Од 100 до 300 = 4

Од 300 до = 5

Табела 16: Рангирање на населените места по приоритет од крајните резултати од СИПУ табелата

Ред.бр.	Населено место	Конечен резултат
1	Кочули	6
2	Казандол	6
3	Прстен	6
4	Дедели	10
5	Раброво	11
6	Грчиште	11
7	Башибос	12
8	Собри	12
9	Чалакли	13
10	Балинци	14
11	Брајковци	16
12	Марвинци	16
13	Удово	20
14	Јосифово	20
15	Пирава	20
16	Валандово	20

Извор: Општина Валандово

Според СИПУ табелата, основен недостаток во населените места во општина Валандово се еколошко санитарните услуги. Поради тоа што општината веќе има изготвено проекти за изработка на канализациони мрежи во неколку населени места, како и основен проект за пречистителна станица за отпадни води за град Валандово и се чека одобрување на средства од Министерството за транспорт и врски за почеток на изградба на истите.

Од табелата погоре, може да се види како се рангирани по приоритет населените места во општина Валандово. Меѓутоа, населените места Ајранли, Аразли, Бајрамос, Баракли, Башали, Булунтули, Вејсели, Градец, Ѓулели, Плавуш, Татарли, Терзели и Чештево нема да бидат предмет на анализа од причина што во овие неаселени места нема жители.

Според СИПУ табелата може да се забележи дека најниско рангирани населени места се Кочули, Казандол и Прстен и во истите ќе бидат предмет на анализа. Најголемите населени места во општина Валандово: село Удово, село Јосифово, село Пирава како и селата во Бојмискиот дел ги имаат основните услови со однос на водоводната мрежа, канализационата мрежа и условите од областа на јавна чистота. Локалните патишта се во солидна состојба и добар дел се асфалтирани. Најголемиот проблем е појавата на диви депонии.

Според барањата на жителите од населените места кои се предмет на анализа може да се види дека секое бара изградба на канализациона мрежа и подобрување на јавната чистота или воведување на комунални услуги за собирање на смет, со оглед на тоа што секое од овие населени места се соочува со бројни проблеми предизвикани од создавање на диви депонии. Дивите депонии и несовесното фрлање на комунален отпад доведува до целосни нарушувања на еколошката рамнотежа. Отпадот од дивите депонии претставува причина за еколошки проблеми, како загадување на воздухот, контаминација на почвата и на подземните води. Ова е уште една причина поради која општината реши да ги искористи средствата од грантот во финансирање на прокети од областа на јавната чистота.

Најлошо рангирани според СИПУ табелата се населените места: Кочули, Казандол и Прстен.

Населено место Кочули е помеѓу трите најлоши крајни резултати, таквиот резултат се должни најпрво на малиот број на жители. Село Кочули има 50 жители претежно турско население, а истото секојдневно е посетувано од голем број на туристи поради Кочулските водопади кои се наоѓаат во негова близина. Населението во ова село главно се занимава со тутун. Пристапот до инфраструктура е со низок процент, а граѓаните најчесто отпадот го фрлаат во реката која минува низ селото, а тоа значајно влијае врз животната средина. Освен централната улица која води до селото, село Кочули нема друга асфалтирана улица. Во она населено место нема пристап до суперструктурни објекти.

Населено место Прстен исто така е едно од најлошо рангираните населени места според СИПУ табелата. Ова населено место има 68 жители претежно турско население. Прстен е ридчесто населено место и е оддалечен од општина Валандово со 10км. До ова населено место има асфалтиран пат, но во населеното место нема асфалтирани улици и поради тоа има низок резултат во делот на пристап до инфраструктура. Населението отпадот го фрла во непосредна близина на селото до Прстенска река, а загадувањето е секојдневно се поголемо. Во населеното место Прстен има уличен систем и водоводна мрежа за која се грижи месната заедница на село Прстен. Во она населено место нема суперструктурни објекти. Населението за вакви портеби оди до најблиското населено место каде што има.

Казандол е со краен резултат од оценка 6. Причина за ваквиот резултат се пристапот до суперструктурните објекти. Ова населено место има 147 жители со турска националност. Селото Казандол се наоѓа во областа Бојмија, оддалечено 7 км од градот Валандово и има надморска висина од 500 метри. Село Казандол било едно од најголемите села со турско население во општина Валандово, но по масовното иселување на турското население во Турција преминало во мало село со само 17 домаќинства. Главна дејност на ова население е шумарството и производството на тутун. Во ова населено место нема асфалтирани улици освен главната улица која води до селото и завршува до основното училиште. Населението во Казандол користи септички јами, а исто така има и улично осветлување. Отпадот, жителите го исфрлаат најчесто на повеќе места низ селото, а со тоа и се зголемува бројот на депонии. Во село Казандол има основно училиште со две паралелки со 29 ученици.

5.1 Општински средства

Табела 17: Општински и регионални средства

Опис	Големина
Индустриски зони	26 ha
општинска зграда	394 m ²
Училишни објекти	
СОУ Гоце Делчев	3400 m ²
ООУ Јосип Броз Тито	9899 m ²

Спортска сала-Валандово	1320 m ²
ООУ Страшо Пинџур	2971 m ²
Спортска сала-Јосифово	650 m ²
Неуредено земјиште	15 ha
Инфраструктура	
Примарна патна мрежа	78,20 km
Секундарна патна мрежа	119,10 km

Извор: општина Валандово

На територија на Општина Валандово постојат две индустриски зони кои се целосно во функција и една индустриска зона за која што општина Валандово има проектна документација, но нема доволно средства за нејзино реализирање.

Индустриската зона во село Јосифово – Изградба на комплекс со намена Г2, Г3, Г4 на КП 652 КО Јосифово е со површина од 12,39 ха. Капацитетот на оваа индустриска зона е седум градежни парцели со класа на намена Г – производство, дистрибуција и сервиси (Г2-лесна индустрија, Г3-сервиси и Г4-стоваришта). Три од парцелите се со изградени објекти на кои што компаниите функционираат, додека останатите четири парцели се во постапка на издавање на одобрение за градење. Општина Валандово во изминатиот период овозможи изградба на водоводна мрежа, фекална и атмосферска канализација на оваа индустриска зона. Со изградбата на водоводната мрежа се овозможи користење на техничка вода.

Индустриската зона во село Рабрво – Локалитет индустриска зона е со површина од 17,51 ха и со донесена планска програма во 2008 година со што е првата индустриска зона на територија на општина Валандово. Оваа индустриска зона има класа на намена Г (Г2 – лесна индустрија, Г3 сервиси, Г4 стоваришта и Г5 инфраструктура). Локалитет индустриска зона има 48 градежни парцели, од кои 44 градежни парцели се изградени и објектите се во функција додека пак 4 градежни парцели се во постапка на издавање на одобрение за градење. Во целост е реализиран и делот на фекалната и атмосферска канализација и уличното осветлување. Земјиштето кое е за општа употреба и е непрарцелисано градежно земјиште е земјиште за улици и тротоари со тоа што тампонирањето на Улица број 1 и Улица број 2 е завршено.

Со Локална урбанистичка планска документација за Откупно дистрибутивен центар за свежо овошје и зеленчук од 04.03.2011 година и со Архитектонско урбанистички проект за формирање на градежни парцели од 11.09.2019 година предвидена е новата индустриска површина на територијата на општина Валандово. Вкупната површина на оваа индустриска зона е 7,79 ха, има формирано 15 градежни парцели кои се целосно неизградени.

Општинската зграда е со површина од 394m² која се наоѓа на КП 3248/1 КО Валандово и во неа е сместена локалната самоуправа на Општина Валандово. Зградата е запишена врз основа на легализација во 2019 година.

Училиштето СОУ Гоце Делчев- Валандово започнува со работа во 1959/60 година како земјоделско училиште „Каме Полизов“. Подоцна во 1972/73 година во училиштето се воведуваат и гимназиски паралелки со што станува училишен центар на средно образование. Во 1991 година, училишната зграда е реновирана и дограден е нов дел. Денеска во училиштето покрај гимназиската насока, егзистира и земјоделско-ветеринарната струка-образовни профили лозаро-винарски техничар и техничар за фармерско прозивводство. Во гимназиското образование, учениците се определуваат на едно од двете подрачја: општествено-хуманистичко и природно-

математичко подрачје. Образовната практика учениците од земјоделско-винарската струка ја изведуваат на површините од училишната економија. Во рамките на училишната економија училиштето располага со 1,5 хектари лозов насад, 6 хектари житарица, 0,5 хектари пченка, 0,5 хектари насад со јапонско јабољко, 0,5 хектари калинки како и други необработливи површини. Располага и со земјоделска механизација за практична обука и обработка на површините како и со винарија за преработка на грозје. Во последните години бројот на запишани ученици драстично се намали во однос на претходните години во учебна 2018/2019 година запишени се 41 ученик, во учебна 2019/2020 година запишени се 42 ученика, а во 2020/2021 година запишани се 56 ученика. Предвидено е зголемување на запишани ученици бидејќи во наредната година отворени се уште две нови паралелки: техничар за компјутерско управување и дентален асистент.

ООУ Јосип Броз Тито – Валандово поседува површина од 9899 м². ООУ Јосип Броз Тито е општинско основно училиште во кое наставата се изведува во едно централно и шест подрачни училишта. Вкупно има 44 паралелки и запишено 641 ученик во Валандово и подрачните училишта.

Спортска сала – Валандово (Спортска сала „Филип II“) зафаќа површина од 1320 м² и е во сопственост на ООУ Јосип Броз Тито – Валандово. Се користи за потребите на општинското основно училиште и во неа се одржуваат спортски натпревари на локалните клубови. Спортската сала „Филип II“ е изградена во 2009 година финансирана од Агенцијата за млади и спорт.

ОУ Страшо Пинџур- Јосифово е централно училиште а во рамките на истото работат и четири други училишта. Училиштето зафаќа површина од 2971м има одлична местоположба, до него водат асфалтирани улици кои го прават пристапно за сите ученици. Во моментот во ова училиште запишани се 283 ученици по 19 паралелки, од кои 11 паралелки со 177 ученика во училиштето во Јосифово, а останатите во подрачните училишта. Од нив 29 ученика следат настава на турски наставен јазик.

Спортска сала – Јосифово го носи името „Марјан Танушев“ и зафаќа површина од 650 м² лоцирани во училишниот двор на ОУ Страшо Пинџур-Јосифово. Спортската сала е изградена во 2018 година со што учениците од ОУ Страшо Пинџур добија соодветен објект за изведување на наставата по физичко образование и идеален простор за спорт и рекреација.

5.2 Работи за одржување

Секоја година општина Валандово врши одржување на следните работи кои се прикажани во табелата подолу. Во буџетот на општината, секоја година се планираат средства за одржување на патишта, згради, јавни површини и улично осветлување.

Табела 18: Потрошени средства за одржување

Ред. Бр.	опис	2016	2017	2018	2019	2020	локација	начин на извршување
1	424- одржување на патишта	/	121.000,00 ден	599.000,00 ден	495.000,00 ден	603.000,00 ден	територија на општина Валандово	Буџет на општина Валандово
2	424- одржување на згради (административни)	489.000,00 ден	31.000,00 ден	13.800,00 ден	35.000,00 ден	67.000,00 ден	територија на општина Валандово	Буџет на општина Валандово
3	424- одржување на јавни површини	141.000,00 ден	202.000,00 ден	227.000,00 ден	123.000,00 ден	48.000,00 ден	територија на општина Валандово	Буџет на општина Валандово
4	424- улично осветлување	163.000,00 ден	157.000,00 ден	1.008.000,00 ден	1.170.000,00 ден	1.415.000,00 ден	територија на општина Валандово	Буџет на општина Валандово

Извор: Општина Валандово

6. Недостатоци и потреби

Главни недостатоци и потреби кои се идентификувани за време на анализата и спроведување на Списокот на инфраструктура и програмирање на услуги (СИПУ) се:

Еколошки и санитарни услуги-канализациона инфраструктура. Во овој дел, детектирани се следниве недостатоци:

- Во помалите населени места во општината како што се: Раброво, Чалакли, Дедели, Собри, Башибос, Грчиште и др. жителите користат септички јами кои служат за собирање на санитарно – фекални отпадни води. Токму овој начин на функционирање е директна закана за почвите и подземните води, особено во периодот кога има зголемување на врнежите често се случува да се крене нивото на подземните води и со тоа да се полнат и септичките јами, а фекалиите се прелеваат насекаде. Јамите во овие населени места дополнително претставуваат закана и со тоа што се изградени нестручно.
- Во Општина Валандово нема изградено прочистителна станица за фекални води. Фекалните води од канализацијата во град Валандово истекуваат во Анска река и со тоа се загрозува здравјето на граѓаните кои имаат обработлива површина во тој дел. Немањето на прочистителна станица директно влијае врз животната средина, загрозени се и сите видови на акватична флора и фауна.
- Во Општина Валандово, ЈП Комунален сервис се грижи за организирано собирање на смет во дел од населените места и со тоа значително е подобрена јавната чистота.

Постојат населени места кои што не се опфатени во организираното собирање на смет како што се населените места со помал број на жители како што се: Казандол, Собри, Јосифово (населба Калково), Дедели, Кочули и Прстен, тоа се јавува како резултат од недостатоците на механизација на ЈП Комунален сервис Валандово.

- Дивите депонии на територија на нашата општина претставуваат закана за животната средина. Поради недоволниот капацитет на ЈП Комунален сервис за собирањето на комуналниот смет како и недостатокот на садови за отпад низ населените места: Чалакли, Собри, Раброво, Грчиште и Башибос и населените места во кои што воопшто нема поставено садови за отпад: Казандол, Калково (дел од населено место Јосифово), Дедели, Кочули и Прстен населението го фрла отпадот на несоодветно место што подоцна се претвара во дива депонија.

Според СИПУ табелата, исто така потребно е да се интервенира и во патната инфраструктура и тоа:

- Патната асфалтирана инфраструктура во некои населени места на територија на Општина Валандово скоро и да не е присутна. Според СИПУ табелата најлошо рангирани се населените места: Прстен, Кочули, Казандол, Дедели и Башибос. Во овие населени места поради немањето на асфалтиран пат загрозува безбедноста на децата по патиштата, а исто така поради овој недостаток возилата трпат висока цена за одржување по земјините патишта. Потребата за асфалтирани улици се јавува и во населените места: Брајковци, Балинци, Грчиште, Марвинци, Раброво, Собри и Чалакли во кои и покрај асфалтираните главни сообраќајници има локални патишта кои се неасфалтирани.

Во делот на суперструктурни објекти, потребно е да се инвестира во неколку населени места:

- Во Раброво, Прстен и Кочули воопшто нема пристап до суперструктурни објекти. Причина за тоа е малиот број на население како и можноста за иселување во наредните години.
- Во град Валандово како што наведовме порано недостасува заштита на животна средина како главна причина од немањето на прочистителна станица.
- Населено место Пирава со децении се справува со проблемите со водоснабдувањето кои се јавуваат како причина од старата Пумпна станица која го снабдува ова село.
- Проблем со водоснабдувањето има и населено место Калково, во летниот период ова населено место во текот на денот има само 12 часа вода за пиење. Во текот на попладневните часови има прекин на водата.

7 Проекти за урбан развој, завршени, во тек и идни проекти

Следната табела го прикажува општинското искуство во спроведувањето на различни типови проекти, главно поврзани со инфраструктурниот развој на Општина Валандово, за периодот од 2015 до 2020 година.,

Табела 19. Инфраструктурни проекти имплементирани од Општина Валандово

Завршени проекти				
	Проекти	Локација	Буџет	Донатор
Патна Инфраструктура	Реконструкција на бул. Првوماјска во Валандово	Валандово	260,000 ЕУР	Светска банка
	Улица „Вардарска“ с.Удово	С.Удово	15 000 000 МКД	АФПЗРР
	Улица „Јосифово-Горнаа Маала“	Јосифово	20 000 000 МКД	АФПЗРР
	Патека од природа до култура	Валандово	9.000.000МКД	Биро за регионален развој
	Реконструкција на пат Чалакли-Татарли	Чалакли	4.000.000МКД	Министерство за транспорт и врски
Комунална инфраструктура	Про-живот.	Валандово	800.000ЕУР	ИПА Програмата
	Конструкција на системи за превенција и рано предупредување од поплави	Анска Река и Вардар	382.459,61 ЕУР	ИПА Програмата
	Агрометеоролошки станици за заштита на земјоделските култури и животната средина	Општина Валандово	Проектот е имплементиран преку Центар за развој на Северно-Источниот плански регион	Министерство за локална самоуправа и СДЦ
	Кочулски Водопади	Кочули	3 500 000 МКД	БРР
Образование	Евалузација за мерењата на енергетска ефикасност – 3Ем	Општина Валандово	1.419.375,00 ЕУР	ИПА Програмата
	ИКТ лабаратории	Јосифово и Валандово	50.000ЦХФ	СДЦ и УНДП
	Изградба на ОУ „Цветан Димов“ Казандол	Казандол	4.000.000МКД	ТИКА
	Изградба на повеќе наменско игралиште во село Калково	Калково	3 000 000 МКД	БРР
Проекти во тек				
Патна инфраструктура	Изградба на локална улица во Брајковци и Валандово	Валандово и Брајковци	3 500 000 МКД	Општина Валандово
Комунална инфраструктура	Јужно Вардарска Долина	Општина Валандово	24 000 000 ЕУР	Владата на Сојузна Република Германија и Развојна Банка

Образование	Изградба на градинка во село Јосифово	Јосифово	25 000 000 МКД	МТСП
Планирани проекти				
Патна инфраструктура	Патека до кула	Валандово		
	Изградба на Улица во Населено место Балинци	Балинци	4 000 000 МКД	Министерство за транспорт и врски
	Изградба на улица Новопроектирана 1 и Крак 1	Валандово	14 000 000 МКД	Министерство за транспорт и врски
	Изградба на улица Новопроектирана 1	Јосифово	5 000 000 МКД	Министерство за транспорт и врски
Комунална инфраструктура	Водовод Калково	Калково	55.598,885 МКД	МТВ
	Канализација Раброво	Раброво	34 000 000 МКД	Влада на РСМ
	Прочистителна станица за град Валандово	Валандово	4 000 000 ЕУР	/

Извор: Општина Валандово

Знаењето и искуството потребни за успешна имплементација на проектот се поврзани со управување со проекти, техничко знаење и извршување на набавки. Општина Валандово поседува искуство во учество во големи градежни проекти или други видови на општински развојни проекти со различни инвеститори, каде општината има обезбедено технички услуги за непречено спроведување на инвестициите, а со тоа се има стекнато и со нови успешни бизниси на нејзината територија или подобрени општински објекти, училишни објекти итн. Општината има спроведено неколку проекти за подобрување на општинските услуги поддржани од меѓународни донатори.

8 Предложени проекти, избор и консултации

8.1 Преглед на процесот на консултации

Општина Валандово со изработка на документот Урбанистичка ревизија има интегрирани податоци во многу области и тоа: животна средина, пристап до инфраструктура, комунална инфраструктура и др. Со алатката урбана ревизија, општината се здобива со податоци за целата територија и состојбите кои се случуваат на терен. Со ова се направи проценка на приоритетите на делување на целата територија на општината и начин за подобрување на

состојбата со помош на финансиската слика. При утврдување на приоритетите во предвид беа земени критериуми како што се одговарањето на потребите кои произлегоа од урбаната ревизија.

Табела 20: Средства на општина Валандово во Буџетот од тековните приходи по години

Податоци од Буџетот на општината, општините во градот Скопје и градот Скопје		2019		2020		2021	2022	2023
		План	Реал.	План	Реал.	Износ	Износ	Износ
71	ДАНОЧНИ ПРИХОДИ	21.795.000	22.048.960	23.400.000	20.797.507	23.771.000	24.484.130	24.959.550
711	Данок од доход, од добивка и од капитални добивки	1.665.000	1.651.713	1.750.000	1.949.840	1.780.000	1.833.400	1.869.000
713	Даноци на имот	8.150.000	9.169.485	8.150.000	7.620.226	8.450.000	8.703.500	8.872.500
717	Даноци на специфични услуги	11.880.000	11.227.522	12.200.000	11.227.441	12.250.000	12.617.500	12.862.500
718	Такси на користење или дозволи за вршење на дејност	100,000	240	1.300.000	0	1.291.000	1.329.730	1.355.550
72	НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ	14.184.000	11.714.662	10.790.000	6.323.830	9.690.000	9.980.700	10.174.500
721	Претприемачки приход и приход од имот	0	8,390	0	1,490	0	0	0
722	Глоби, судски и административни такси	270,000	212,146	300,000	192,780	300,000	309,000	315,000
723	Такси и надоместоци	7.690.000	4.673.874	9.050.000	3.216.065	7.950.000	8.188.500	8.347.500
724	Други владини услуги	0	0	0	0	0	0	0
725	Други неданочни приходи	6.224.000	6.820.252	1.440.000	2.913.495	1.440.000	1.483.200	1.512.000
73	КАПИТАЛНИ ПРИХОДИ	8.106.000	10.216.530	25.531.000	6.144.514	23.680.000	24.390.400	24.864.000
731	Продажба на капитални средства	0,000	0	18.450.000	234,000	18.450.000	19.003.500	19.372.500
731 120	Приходи од продажба на капитални средства кои се имот на општините	0	0	0	0	0	0	0
732	Продажба на стоки	0	0	0	0	0	0	0
733	Продажба на земјиште и нематеријални вложувања	8.106.000	10.216.530	7.081.000	5.910.514	5.230.000	5.386.900	5.491.500
734	Приходи од дивиденди	0	0	0	0	0	0	0
74	ТРАНСФЕРИ И ДОНАЦИИ	265.085.000	172.058.266	232.034.000	188.540.818	200.651.000	206.670.530	210.683.550
741	Трансфери од други	204.781.000	144.485.676	196.70	167.59	185.12	190.67	194.37

УРБАНИСТИЧКА РЕВИЗИЈА ЗА ОПШТИНА ВАЛАНДОВО

	нивоа на власт			3.000	9.151	2.000	5.660	8.100
741 115	Дотации на општината, од приходи од ДДВ	0	0	0	0	0	0	0
742	Донации од странство	57.036.000	25.042.557	33.591. 000	19.963. 271	14.409. 000	14.841. 270	15.129. 450
743	Капитални донации	0	0	0	0	0	0	0
744	Тековни донации	3.268.000	2.530.033	1.740.0 00	978,39 6	1.120.0 00	1.153.6 00	1.176.0 00
78	ПРИХОДИ ОД ОТПЛАТА НА ЗАЕМИ	0	0	0	0	0	0	0
781	Приходи од наплатени дадени заеми	0	0	0	0	0	0	0
7	ВКУПНО ПРИХОДИ	309.170.000	216.038.418	291.75 5.000	221.80 6.669	261.19 2.000	265.52 5.760	270.68 1.600
40	ПЛАТИ И НАДОМЕСТОЦИ	102.143.000	98.146.019	116.30 6.000	113.09 6.005	122.77 2.000	126.45 5.160	128.91 0.600
41	РЕЗЕРВИ И НЕДЕФИНИРАНИ РАСХОДИ	450,000	281,429	500,00 0	369,52 7	500,00 0	515,00 0	525,00 0
42	СТОКИ И УСЛУГИ	60.764.000	50.329.422	58.803. 000	39.119. 192	51.878. 000	53.434. 340	54.471. 900
43	ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ ДО ВОНБУЏЕТСКИТЕ ФОНДОВИ	0	0	0	0	0	0	0
44	ТЕКОВНИ ТРАНСФЕРИ ДО ЕДИНИЦИТЕ НА ЛОКАЛНАТА САМОУПРАВА	0	0	0	0	0	0	0
45	КАМАТНИ ПЛАЌАЊА	0	0	0	0	0	102,00 0	102,00 0
46	СУБВЕНЦИИ И ТРАНСФЕРИ	34.357.000	16.734.763	23.368. 000	11.147. 156	20.027. 000	20.627. 810	21.028. 350
47	СОЦИЈАЛНИ БЕНЕФИЦИИ	550,000	502,431	700,00 0	619,24 9	700,00 0	721,00 0	735,00 0
48	КАПИТАЛНИ РАСХОДИ	110.906.000	49.462.879	92.078. 000	38.719. 465	65.315. 000	67.274. 450	68.580. 750
485 570	Плаќање по гаранции	0	0	0	0	0	0	0
49	ОТПЛАТА НА ГЛАВНИНА	0	0	0	0	0	0	0
4	ВКУПНО РАСХОДИ	309.170.000	215.456.943	291.75 5.000	203.07 0.594	261.19 2.000	269.12 9.760	274.35 3.600
	Дотации	124.834.000	111.698.569	134.34 9.000	123.45 0.984	126.17 6.000	129.96 1.280	132.48 4.800
	Самофинансирачки активности	7.964.000	4.771.633	9.240.0 00	3.850.9 00	8.140.0 00	8.384.2 00	8.547.0 00

УРБАНИСТИЧКА РЕВИЗИЈА ЗА ОПШТИНА ВАЛАНДОВО

	Донации	60.304.000	29.316.745	35.331.000	20.941.667	15.529.000	15.994.870	16.305.450
75	ДОМАШНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ	0	0	0	0	3.400.000	0	0
751	Краткорочни позајмици од земјата	0	0	0	0	0	0	0
753	Долгорочни обврзници	0	0	0	0	0	0	0
754	Друго домашно задолжување	0	0	0	0	3.400.000	0	0
76	ЗАДОЛЖУВАЊЕ ВО СТРАНСТВО	0	0	0	0	0	0	0
761	Меѓународни развојни агенции	0	0	0	0	0	0	0
762	Странски влади	0	0	0	0	0	0	0
769	Други задолжувања во странство	0	0	0	0	0	0	0
77	ПРОДАЖБА НА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ	0	0	0	0	0	0	0
771	Продажба на хартии од вредност	0	0	0	0	0	0	0
			Износ					
Даночни приходи по глава на жител (за тековната година)			1999,24					
Неданочни приходи по глава на жител (за тековната година)			814,97					
Капитални приходи по глава на жител (за тековната година)			1991,59					
Транфери и донации по глава на жител (за тековната година)			16875,61					
71	ДАНОЧНИ ПРИХОДИ			20.797.507				
72	НЕДАНОЧНИ ПРИХОДИ			6.323.830				
731	ПРОДАЖБА ОД КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА			6.144.514				
731120	ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА КАПИТАЛНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ИМОТ НА ОПШТИНИТЕ			234.000				
733	ПРОДАЖБА НА ЗЕМЈИШТЕ И НЕМАТЕРИЈАЛНИ ВЛОЖУВАЊА			5.910.514				
741115	ДОТАЦИИ НА ОПШТИНАТА ОД ПРИХОДИ ОД ДДВ			21.663.528				
ТЕКОВНО-ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ НА ОСНОВНИОТ БУЏЕТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПРЕТХОДНАТА ФИСКАЛНА ГОДИНА (71+72+731-731120+733+741115)				67.418.604				
30% ОД ТЕКОВНО-ОПЕРАТИВНИТЕ ПРИХОДИ НА ОСНОВНИОТ БУЏЕТ НА ОПШТИНАТА ЗА ПРЕТХОДНАТА ФИСКАЛНА ГОДИНА				20.225.581				

Обврски за отплати по основ на краткорочни задолжувања (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски по основ на краткорочни позајмици (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски за отплати по основ на потенцијалното краткорочно задолжување	0
ВКУПЕН ИЗНОС НА КРАТКОРОЧНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ	0
Обврски за отплата на главница, камата и други трошоци поврзани со долгорочни задолжувања (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски за отплата на главница и камата по основ на долгорочни позајмици (во моментот на поднесување на барањето)	0
Обврски за отплата на главница и камата поврзани со потенцијалното долгорочно задолжување	476,921
ВКУПЕН ИЗНОС НА ГОДИШНА ОТПЛАТА НА ДОЛГ ЗА ДОЛГОРОЧНО ЗАДОЛЖУВАЊЕ	476,921
Непристигнат долгорочен долг на општината (во моментот на поднесување на барањето, вклучувајќи го и потенцијалното задолжување)	3.400.000
Издадени гаранции на општината (во моментот на поднесување на барањето)	0
ВКУПЕН ИЗНОС НА НЕПРИСТИГНАТ ДОЛГОРОЧЕН ДОЛГ НА ОПШТИНАТА И ИЗДАДЕНИ ГАРАНЦИИ НА ОПШТИНАТА	3.400.000

Согласно со горе приложената табела за средствата на Општина Валандово во буџетот од тековните приходи по години, стручните служби од општина Валандово заклучија дека општината има финансиски капацитет за задолжување.

8.2 Критериуми за квалификување и за приоритет на проектите

Во табелата која следува, прикажани се приоритетни барања од различен карактер, кои се произлезени од јавната анкета и барањата на населението од секоја месна заедница поединечно.

Табела 21: Барања на жителите од населените места

Категорија	Место	Опис на проектот
Водовод и канализација	Валандово	Изградба на пречистителна станица
	Раброво	Изградба на фекална канализација
	Калково	Изградба на нова водоводна мрежа и канализација
	Пирава	Замена на цефките за водоснабдување
Млади, спорт и култура	Јосифово	Уредување на детски парк
	Брајковци	Изградба на парк и спортски терен
	Марвинци	Поставување на детски реквизити
	Пирава	Изградба на фудбалски стадион
	Дедели	Поставување на детски реквизити
	Казандол	Поставување на детски реквизити
	Валандово	Поставување на детски реквизити
	Валандово	Уредување на простории за млади и НВО
Образование	Пирава	Реконструкција на ПУ Гоце Делчев
	Марвинци	Поставување на нов систем за греење
	Калково	Постадување на нов систем за греење
	Валандово	Изградба на нов дневен центар
Комунална хигиена	Казандол	Поставување на контејнери и корпи за собирање на отпад
	Грчиште	Чистење на диви депонии
	Калково	Поставување на контејнери и корпи за собирање на отпад
	Пирава	Зголемување на бројот на корпи и контејнери
	Јосифово	Зголемување на бројот на корпи и контејнери
	Јосифово	Чистење на селската депонија
	Дедели	Зголемување на бројот на корпи и контејнери
	Чалакли	Чистење и изградба на септички јами
	Прстен	Поставување на контејнери и корпи за собирање на отпад
	Кочули	Поставување на контејнери и корпи за собирање на отпад
Изградба на улици и патишта	Јосифово	Регулација на коритото на Калковска река, изградба на ул. Моша Пијаде; дел од Јосиф Јосифовски и ул. До гробишта
	Валандово	Изградба на улици во индустриска зона
	Брајковци	Изградба на главните улици во населеното место
	Пирава	Асфалтирање на улица Цветан Димов
	Марвинци	Изградба на пешачка патека до регионален пат
	Дедели	Изградба на главните улици во населеното место
	Валандово	Поставување на успорувачи на брзина пред училиштата

Извор: Спроведена анкета и состаноци на градоначалникот и службите со локалното население

Од табелата можеме да ги детектираме проблемите-барањата на жителите на општина Валандово кои го одговорија прашалникот за потребите на секое населено место, како и средбите со граѓани кои Градоначалникот ги одржува по населените места.

Во зависност од висината на средствата од годишната програмата за улици и патишта, секоја година се асфалтираат патишта низ населеното места од општината. Има и улици кои се доста капитални а за кои општината нема доволно средства од годишниот буџет за нивна реализација па заради тоа општината ги аплицира до Министерството за транспорт и врски за

финансирање на истите. Во Општина Валандово до секое населено место има асфалтиран пат, проблем е патната инфраструктура во населеното место особено во ридските населени места и населените места со мал број на жители.

Проектите кои се во однос на водовод и канализација, општината ги реализира врз основа на изготвена техничка документација и искористување на средства од државно ниво за реализација на истите. Така за изградба на канализација во населеното место Рабово, финансиите се одобрени и во наредниот период ќе започне имплементацијата на истата.

Во делот на образованието секоја година преку лични средства на образовните институции се реализираат проекти за подобрување на условите во образовните институции. Реконструкцијата на училиштето во Пирава ќе се реализира преку гранд обезбеден од министерството за образование.

Во делот на комуналната хигиена, каде што општината се реши да ги насочи средствата од овој гранд, гледаме дека речиси во повеќето населени места имаме проблем со диви депонии поради не организирање на собирање на смет. Општина Валандово преку Под-заем од МСИП 2, ќе обезбеди дополнителна механизација за подобрување на комуналните услуги, но потребно е набавка на контејнери и корпи за отпадоци за покривање на сите населени места. Со имплементација на овој проект ќе се покријат сите населени места во општината преку организиран начин на собирање на смет, а со тоа индиректно ќе се влијае на намалување на дивите депонии.

Според СИПУ табелата, најниско рангираните места во општината Кочули, Прстен и Казандол, ќе се покријат во целост, а ќе бидат подобро опслужени и останатите населени места во општината.